№ 29. Tartus, heina-kuu 13. päewal 1887. VI. aastakäik.

Toimetaja adres: **Olewiku toimetusele Tartus.**
Kõnetund, mil toimetaja ikka kodu, iga päew kella 12—1.

Tuleb iga esmaspäewa õhtul wälja.
Aastas 52 nummert.
Iga kuu kaks Lisalehte.

Olewiku aasta hind:
postiga 3 rubla, ilma postita 2 rubla 50 kopikat, aga aasta hind postiga 1 rbl. 75 k. postita 1 rbl. 25 k.
ga tellija, kes tellimisraha ilma wahemeheta ise ära saadab, aal iga 10 eksemplaari pääle [illegible] ilma hinnata ehk 10 protsenti tellimise rahast.
Kuulutuste rida ehk selle ruum maksab 5 kopikat.
Iga üksik nummer maksab 6 kop.

Olewik

Tellimisi ja kuulutusi wõtawad wastu:
Tartus: J. Grenzstein, laudahoowis nr. 36. [illegible] Th. Grüner. Kirk. J. Trenfeldt. C. J. Wirkhaus. [illegible]
Tallinnas: Th. Jakobson, Busch'i, F. Wassermann'i ja M. Rasthal raamatukauplused.
Paides: A. Seidelberg. **Pilistweres:** Pust. **Põltsamaal:** J. Lehberg. **Narwas:** A. Gregorjew. **Peterburis:** J. Seeland [illegible]
Wiljandis: [illegible] **Pärnus:** [illegible] **Kuresaares:** [illegible] **Keilas:** J. Maarberg. **Hapsalus:** [illegible]
Pihkwas: J. Wolframm.
Maal wõtawad tellimisi wastu: Wallakirjutajad, wallawanemad köstrid ja koolmeistrid. Adressid palutakse selgeste kirjutada

„Igale ühele, mis tema oma."

[illegible] Wirulase toimetajale asja ja auu kaitsemiseks.*)

Auustatud Wirulase toimetaja herra Järw! Sest saadik kui Teil oma ajaleht on, olete Teie selle eest hoolt kannud, et Teie lehe lugijad minust, Olewiku toimetajast, halba mõtleksiwad. Teie teete oma lugijate ees minu meeleauuluse kahtlaseks, minu isamaalised püüdmised kahjulisteks, minu kirjalikud tööd wargusteks ja minu waidlemise wiisi ülekohtuseks. Need kostused ja seletused, mis mina Olewikus selle pääle olen annud, on Teie lugijatele sedawõrd tundmataks jäänud, et Teie poolt tõstetud süü nende silmis minu õladele on jäänud. Et ma seda ju kaks kolm aastat olen seda wiisi kannatades laskmud mööda minna ja et Teie asja mitte ei paranda, waid wiimasel ajal weel suure hoolega Olewiku pääle süüdisid koormate, siis sunnite mind kord Teie omas lehes Wirulases Teie süütõstmiste pääle wastama. Trükiseaduse põhjusel palun Teid siis, hra Järw, minu järelseiswat wastust Teie auustatud lehe Wirulase järgmises numbris minu allkirjaga ilma muutmata ja lühendamata ära trükkida. Minu kasina aja ju Teie lehe ruumi pääle waadates tahtsin mina täna ainult selle pääletungimise eest, mis Teie oma lehe 20. numbris päälkirja al: „Igale ühele, mis tema oma," olete awaldanud.

Teie olete oma kirjale ühe sõna päälkirjaks ja juhtmõtteks wõtnud, mida ka mina kõigiti õigeks tunnistan. „Igale ühele, mis tema oma!" See on põhjusmõte, mida inimesed niikaua on õigeks pidanud kui nad õigeste on mõtelnud. Kes teise oma tahab ta kaest ära kiskuda, see patustab selle eestkirja wastu ja annab asja, et see, kelle oma ta kiskuma hakkab, teda kui ülekohtust pääletungijat tagasi tõrjub.

Seda pean ma täna Teiega tegema, hra Järw. Teie kiskute oma lehe 20. numbris minult selle ära, mis minu oma on, ja annute sellejuures weel minu meeleauususe wäga õige walusal wiisil.

Pääasi, mis Teie minu pääle tõstate, on see, et mina wõeraste kirjanikkude töösid ilma nende nimedeta Eesti keelde tõlkinud, ja nimelt „Kuu-reisi" ja „Elutarkuse."

Kallis hra Järw! Kui Teie minu kirjatöödest mitte wigasid ei leia, mis tunnistada ehk wähemalt keele kohta käiwad, siis wõiksite parem küll kõik süütõstmised kõrwale jätta, ehk muidu äratate minus seda mõtet, et Teie mu kirjatööde wastu kadedust tunnete. See jaow, et tõlgete juures alguskirjanik nimetatud saagu, ei ole päälegi Wirulase algupärane mõte, waid seda on just minu leht Olewik ju mitu korda enne õige tungiwalt ette pannud. Ka olen mina oma tõlgetes, kus asi seda nõudis, ikka öelnud, kelle algustöö see on. Nii näituseks sai mu raamatu juures „Looduse nõuud ja jõuud" eeskõnes selgel sõnal öeldud, et see raamat suuremalt osalt A. Bernsteini kirjade järele on toimetatud. Sedasama teadis ka eralehtede pääl, milledega raamatu ilmumist kuulutati. Kui suure hoolega mina tarwitatud kirjanikkude nimesid omas töödes nimetan, seda wõiksite Teie mitmest minu raamatust, näituseks „Saksa keele õpetajast" õppida. Ka „Elutarkuses" olen ma sääl, kus ma tõlkisin, öelnud, et see ja see päätükk säält ehk säält on wõetud, nii nagu. Olewiku Lisa 6. numbris, kus würstlikkude majade elukombetest jne räägitakse. Ja siingi ei ole ma Inglise mõtesniku alguskirja igas kohas wõinud tarwitada, sest tema kirjutas oma pojale, kellel würstide majade uksed lahti seisiwad, kuna mina Eestlastele kirjutasin ja kirjutan, kes würstlikka majasid palju päälkki näha ei saa. See mõte siis, kallis Tallinna kaim, et meie tõlgitud töösid mitte oma waimusünnitusteks ei pea nimetama, on mul wäga tuttaw ja nimelt weel ennemine kui Teil, kuida seda mu kirjadest wõib näha. See tutwus on siis minu oma, ja ma palun, et Teie teda omas lehes minult ära ei püüaks kiskuda, sest minu põhjus on ju: „Igale ühele, mis tema oma." Kui Teie-aga just selle juhtsõna abil minu oma tahate ära kiskuda, siis hüüan ma Teie enneste sõnadega: „Kas sarnane tegu pole kõlwatu!"

Kui palju „Kuu-reisis" ja „Elutarkuses" minu, kui palju Prantsuse ja Inglise kirjanikkude waimutööd on, selle üle ei wõi meie kumbagi otsust anda, sest minul ei sünni oma kirjatööd kuulsa kirjameeste töödega wõrrelda ja Teie ei täida minu tööde kohta kohtumehe esimest kohut. Teie ei ole äräpoletu, waid teete mulle ülekohut, kus iganes wõite. Et Teie siiski minu töö üle olete kohut mõistnud ja teda, teadagi hukka mõistnud, siis sunnite mind seda kaitsema, mis minu oma on. Teie, hra Järw, oleksite oma isamaa armastusele (patriotismusele) auu teinud, kui Teie selle töö oleksite oma pääle wõtnud. Et Teie aga Prantslasi ja Inglasi Eestlaste eest kaitsema hakkate ja minu kui Eestlase tööst mitte põrmu ei tea kiita, waid ainult laita, seda pean ma ühe Eesti isamaalise õigeks tundmiseks wäga tähtjaks: Hra Järw kannab oma lehe juhtkirjades selle eest hoolt, et Prantsuse ja Inglise surnud kirjanikkudele nende oma jääks, ja kisub selle juures Eesti elawate kirjanikkude oma käest ära. Wõeramaa kirjanikud tõstab ta taewasse, minu ulest ei ole hra Järw weel tõeste mitte üht asja leidnud, mida ta rahul olles oleks nimetanud. See on, hra Järw, tükk elutarkust, mida ma mitte Inglise ega Prantsuse kirjanikkudelt ei ole õppinud, waid Teilt, ja siiski wõin ma teda minu omaks nimetada.

Suur wahe on juttude, suur wahe teadusliste kirjade tõlkimise wahel. Weel suurem wahe on aga selle töö wahel, kui keegi midagi ühest kõrgest haritud keelest teise kõrgest haritud keelde tõlgib ehk jälle, kui ta kõrgeste haritud keelest wähe haritud keelde ümber paneb. Teaduse keel on koguni teistsugune kui igapäine keel. Koolitamata Saksalane näituseks mõistab küll wäga hästi oma emakeelt, aga Saksa teaduse keel on talle pea niisama kui wõeras keel. Tahab nüüd keegi kõrgeste haritud Saksa ehk Prantsuse teaduse keelest midagi wähe haritud Eesti keelde tõlkida, ja nimelt weel nii, et ka koolitamata Eestlane seda wõib kergeste mõista, siis näeb ta ju esimese üttluse juures, et tõlkimisest kõnetki ei wõi olla: Ta peab tõlgitawa kirja enesele päätüki wiisi selgeks tegema, siis raamatu kõrwale heitma ja nüüd selle asja sisu otsegu algupäraselt puhtas Eesti emakeeles kirja panema. Et teadus igas keeles ja igas raamatus enamiste ikka ühte läheb, siis on pea ükskõik, missugusest raamatust ta niisuguse töö tarwis asja tundma õppis. Niisugune kirjatöö ei ole mitte tõlge, waid õieti algupärane töö. Kes waimutööst suudab lugu pidada, see ei hakka niisugust tööd mitte mõnitama, ehk olgu siis, et kadedus ehk mu halb põhjus teda sellele awateleb.

See „Elutarkus," mille ma Olewiku Lisas olen awaldanud, ei ole mitte üksi sel wiisil toimetatud, waid ta on ka suurel osal neist nähtustest ja mõtetest kokku pandud, mis mina oma enese elus olen korjanud. Lord Chesterfield näituseks annab oma pojale nõuu, et ta wõimalikult sagedaste würstide ja kuningate majades käiks, et sääl inimesi tundma õppida. Oleks mina selle oma „Elutarkusesse" ümber pannud, siis alles oleks Wirulase toimetajal paras aeg olnud, mind naeru alla kiskuda, sest et ma oma lugijaid kuningate sekka olla tahtnud elutarkust õppima saata. Selle asemel olen ma oma sugurahwale nõuks annud, et iga mees oma ligimesi terawaste tähele paneks ja nende loomust wõimalikult täielised ja asjalised kirjeldused paberisse paneksiwad ja neid niisagedaste parandaksiwad ja täiendaksiwad, kui uued tähelepanemised seks asja annawad. Seda nõuu Chesterfield oma pojale ei annagi. Ütleksin mina, et räägitaw „Elutarkus" Chesterfieldi kirjade tõlge ehk tema kirjade järele [illegible]a toimetatud, siis tuleks jälle Järw ja ütleks, et mina kuulsa Inglise kirjaniku waimutöösid oma arwamist mööda walssiwat, üks kaebdus, mis ta praegusest kaebdusest weel rohkem oleks. Niikaua kui ma ajalehe toimetaja olen, heljub minu kirjutuslauel üks inetu ja elsitaw laidutont (mitte laidu toon, nagu Wirulane hääks arwanud trükkida. Ol. Toim.), kes kohe kirendawail hambail naitab, niipea kui mu kirjatükil utelniel mõni ukselene laadi jääb, kus ta kallale wõib tungida. Kirjutuse kätt takistab see laidutont (mitte jälle laidu toon. Ol. t.) enam kui kümme kraadi külma. Mõne töö juures seisan ma nagu malemängija „harktules". Teen ma nii, siis tuleb hoop siit küllest, teen nii, siis teisest küllest. Tema eest kaitsemine on sagedaste rasem kui kirjatöö ise, ikka aga wäsitawam, sest kirjatöö teeb tegijale enesele rõõmu, kuna tondi tõrjumine (mitte paljas tõrjumine. O. t.) tüüta on.

Räägitawatele töödele ei ole ka mitte Wirulase 20. numbris esimest korda kallale tungitud. Teie, hra Järw, kiidate seda selles numbris kõige tähtsamateks wõeraste waimutöödeks, et siis nende wõeraste kirjanikkude nime nimetamata jätmine seda suurem süü minule oleks. Aga mis seisis ometi mõne aja eest enne seda Wirulases? Wirulase 28. numbris a. 1886 pandi „Kuureis" „Meremadu" kõrwa, öeldes, et ta „umbes sedasama" olla. Aasta pärast ehk leiate Teie weel mõne muu mõnusa seisukoha, kust teda wõite laita. Soowin Teile seks halba õnne, sest see Teie püüd on Eesti noorele kirjandusele kahjulik, meie kirjandusele, mille kaswatamiseks mina wahest enam tööd olen jõudnud teha kui Teie, hra Järw. Sellest sõnast hakkate Teie wististe kinni, et mul enesekiitust ja sarnast halbust ette heita, aga ma ei karda seda suurt, waid ütlen weel enamgi: Kui üks kauem ja enam ülikooli pingil on õppinud, kui teine kulakooli pingil, siis ei oodeta wiimselt mitte esimese koolmeisterdamist. Selle elutarkuse olen ma ise omast ja Teie elust õppinud ja ma näeksin hää meelega, kui meie tema juures ühes nõus oleksime. See tooks meie kirjandusele kasu.

Kui palju nüüd „Kuureisis" ja „Elutarkuses" minu, kui palju teiste mõtteid on, selle otsuse jätame erapooletumate meeste teha; et neis aga terwed lehetülled, terwed päätükid minu töö on, et Teie aga kõik wõeraste töö ütlete olewat, millele mina ainult „Eesti wärwilisi hilpusid külge lappinud" olla, milledega mina otse „sortsitanud" olla, siis kisute Teie aruldase julgusega minult seda ära, mis minu oma on, nii et ma Teie eneste sõnadega Teid, hra Järw, õige tõsiselt pean noomima: „Kas sarnane tegu pole kõlwatu! Kadugu niisugune halbdus Eesti kirjameeste juurest!"

Aga Teie, hra Järw, lähete weel kaugemale. Teie süütelete mind ka sega, et ma wõgusi päält waatawat, kui „weike Saarlane lord Chesterfieldi „elutarkusest" Olewiku seest tähtsamaid raasukesi ära trükib ja ilmasüüta meeles neile ikka alla paneb A. Grenzstein ja jälle A. Grenzstein." Ma pean õiglaselt tunnistama, et ma alles Wirulasest teada sain, et Saarlane minu lehest minu nimega midagi on ära trükkinud. See on mul kahe silma wahele jäänud. Praegu otsin seda järele ja ei leia kõiki Saarlase numbrid enam ülesse. Alles olewates numbrites seisab aga ainult Saarlase Lisa 3. numbris kuus tükikest minu allkirjaga päälkirja al: „Tõeterad." Need tükikesed, kallis hra Järw, on küll minu omandus, millede ma oma nime igalpool wõin alla kirjutada, sest need sõnad on Olewiku juhtkirjadest wõetud, milledel Inglise ega Prantsuse kirjanikkudega midagi tegemist ei ole. Et Teie ka seda minu omandust tahate ära kiskuda, siis pean Teid natukene karedamalt eemale tõrjuma. Seks ei ole mul tarwis ise uusi sõnu ütelda, waid ma ütlen seda, auustatud toimetaja, Teie eneste sõnadega: „See on mitmetpidi halb, on kõigiti õiglase, auusa ja haritud kombe wastu. . . . Waimutöö on wäljaspool inimest tema kõige püham warandus, mille külge tema ligimine kätt wõib panna, kui ta seda ei arwa nähtawat — miks peab seda nimelt Eesti kirjanikkude juures sündima?" Ma lisan Teie küsimusele weel selle juurde: Mis Teile, hra Järw, ometi meelde on tulnud, et Teie Olewiku toimetaja tööd Inglise lord Chesterfieldi tööks tahate „ristida." Kas Teile ei ole siin wahest keegi „Inglaw waltsemippi" teinud? —

Kõige walusam on see, et Teie, hra Järw, oma süüpanemistes minu meeleauususesse puutute. Teie ütlete, et „Kuureisi" ja „Elutarkuse" awaldamine ilmakuulsa Prantsuse kirjaniku Jules Verne ja Inglise lordi Chesterfieldi nimetamata „kõigiti õiglase, auusa ja haritud kombe wastu" olla ja et mina seda selles mõttes olla teinud, et teiste waimutöösid minu omadeks „ristida". Kallis Tallinna naaber, kõik ütelused, millega Teie minu meeleauusust püüate kahtluse alla saata, annan ma Teile terweit tagasi. Teie ei wõi midagi minu elust ja olust ette tuua, mis mehe auu wastu käib. Püüate Teie siiski mind selle poolest kahtlustada, siis wõite Teie ainult üht asja selgeks teha, nimelt seda, et Teie teise auusa inimese auu püüate rikkuda. Kuida niisugust püüdmist püüdja meeleauususega wõib kokku sünnitada, seda ei leia ma oma ega Inglise kirjaniku elutarkusest. Et Teie nimelt mu meeleauusust tahate oma lugijate ees ära kiskuda, siis tahate Teie minust mu kõige kallimat warandust ära riisuda, ja nimelt weel selle juhtmõtte najal: „Igale ühele, mis tema oma." Wõi ehk mõistate seda mõtet nii, et minu oma ärakiskumine Teie oma on? Hra Järw, Teie olete mulle selles tükis mõistatuseks, mille seletust ma mitte nendes ridades ei wõi anda.

Teie kirjutate Olewikus ilmunud „Elutarkusest." „Nii waimurikas töö sunnib oma tegijale kõige suuremat auu andma ja tuhat korda tema ees kübarat ära wõtma." Et nüüd see tähendatud „Elutarkus" wähemalt pool minu waimutöö on, siis palun ma Teid, hra Järw, et Teie wähemalt 500 korda minu ees oma kübara maha wõtaksite ja mind auustaksite. Kui Teie seda ei tee, waid wastu pulklema hakkate, siis kirjutate Teie omas lehes paljalt ilusaid sõnu, aga ei mõtlegi selle pääle, et neid omas elus ka ise täidaksite.

Mina ei ole iialgi Teie wagusa kirjatöö kallale tikkunud. Sellest olen ma puhas. Teie otsite mind aga wagusalt teaduslikult kirjapõllult ülesse ja katsute selle mulle nii hapuks ja halwaks teha, et ma ta parem koguni kõrwale heidaks, kui oma tööd ja meeleauusust igatahes inimese kätte mõnitada anda. Minu teisi teaduslisi kirjatöösid, mis ma taewa tähtedest ja elusündimisest mina sees oma lehe Lisas olen awaldanud, ei ole Teie nagu näinudki. Niipea kui Teie aga asja leiaksite, neid kuidagi halwal paistusel ette kiskuda, siis oleksite kohe platsis. Et Teie sellega meie rahwa teadusliste kirjawara kaswamise kinni panete, ilma et Teie ise omast jutest selles asjas midagi tänini oleksite awaldanud, see on niisama kindel kui kahtlemise wäärt. Teie pruugite seda mõju kurjaste, mis Wirulane Teie kätte annab. Suguwenna ülekohtune haawamine on walusam kui wõõra jalgade alla tallamine. Kui ma Teie kirja Wirulase 20. numbris lugesin, ütlesin ma iseeneses: Kui kõik Eestlased minu wastu nii halwad ja ülekohtused oleksiwad kui Wirulase toimetaja hra Järw, siis oleks see mu wiimane rida, mille ma neile olen kirjutanud. Minu suguwennad Eestlasest on aga minu teaduslikud kirjad, nende seas ka „Kuureis" ja „Elutarkus," suure lahkusega wastu wõtnud ja ma tahan neile sesuguseid kirju weel niipalju pakkuda, kui mu aeg iganes jätkub.

Teid aga, hra Järw, palun ma, et Teie mind ja minu kirjalikud tööd mõistlikult rahule jätaksite. See on meie kirjandusele ja meile mõlemile kasulikum kui Teie põhjuseta süüotsimised. Kui ühel inimesel auusaid tundmusi rinnus on ja kui temal tarta on, et neid tundmusi ülekohus ja kadedus haawab, niipea kui ta mõne kirjatööga rahwa ette astub, siis ta ei astugi rahwa ette ja rahwa kirjandus jääb kängu. See on niisuguse kohtumõistmise mõju, nagu Teie seda oma lehe 20. numbris toimetate. Teie tunnete seda isegi ja näete et Teie minule liiga teete. Et seda mõtet aga waigistada, siis kiidate Teie aga sesamas numbris kahe noort neidu, kellede kulest Olewikus midagi on ilmunud, et Teie erapooletumat olekut lugijate ees tõendada, ning kirjutate weel: „Seda ütleme asja, auusa kombe ja tõe tungiwa tarwituse sunnil, ilma ühegi erasihita" jne. Nende silmas, kes Teie sõnu nende tuuma ja tõe poolest ei kaalu, on see ilus ürelus wististe õige. Mina proowin neid nende tõe poolest ja leian räägitawa asja juures, et ta otse kohe ümber pöörda tuleb, kui ta tõega peab kokku minema: Teie olete oma kirjaga „asja", see on Eesti teaduslise kirjawara kaswamist, takistanud, olete minu meeleauususe külge puutunud ja sega „auusa kombe" wastu eksinud ning olete „tõe tungiwat tarwituse sundi" jalgade alla heitnud sega, et Teie oma õige päälkirja abil: „Igale ühele, mis tema oma," minu oma minult ära kisute. Sõber, olgu see Teie wiimane niisugune katse. Siis jääb ka see kostus minu wiimaseks kostuseks.

Tartus, lehekuu 20. päewal 1887.

Auupaklikult

A. Grenzstein,
Olewiku toimetaja.

*) Tähendus. Wirulane oli oma lehe 20. numbris Olewikus ilmunud „Kuureisi" ja „Elutarkuse" kohta ühe kirjatüki awaldanud, milles ta Olewiku toimetajale nii palju liiga tegi, et see temale esimeses wastuse ära-te[gi], mis selle nõudmisega sisse saatis, et kostus trükki see põhjusel Wirulase ligemas numbris ära saaks trükitud. Terwe kuue nädala järele alles ilmus see kostus Wirulases ja nimelt nii, et Wirulane tema pääle sedawiisi õige pikalt wastas. Et asi Olewiku kirjatükkide kohta käib, siis trükime ta siin muutmatalt ära. Toimt.

Wäljanäitusest.

Soowida oleks, et igas kihelkonnas, kiriku lähedal ehk muu sündsa koha pääl, põllu- ja majapidamise riistade edenduseks wäljanäitusi saaks peetud, kuhu igaüks, kes midagi paremat on walmistada suutnud, oma asju näha wõiks wiia ja nende üle tarwilist seletust anda. Seks ei oleks suuri hooneid ja õuesid tarwis ehitada, nagu Põllumeeste Seltsidel on, waid lahkelt lubatud talu-, kooli- wõi kohtumaja õue ja hooned oleksid küllalt hääd. Kuna Põllumeeste Seltside suured näitused suurema hulga rahwale kauguse pärast nägemata jääwad, wõiks niisugustest näitustest igaüks osa wõtta. Ka pole mitte laita, kui näitusel lõbustuseks mõni kontsert, näitemüük ehk -mäng toimetatakse. Siis tõtkaks sinna üks lõbu, teine õpetust otsima. Mõnedki uued ja kasulikud tööriistad, mis nüüd wahest üksikud inimesed pruugiwad, saaksiwad rahwale tuttawaks ja tarwiliseks. If.

See kirjatükk on sõbralikust käest meile awaldamiseks sisse saadetud. Tema täitmise kasu kohta jätame meie oma arwamise awaldamata. Tehku igaüks ise ta üle otsust. Toimt.

Sõnumid Eestimaalt.

Walitsus. Kord. Kohus.

— Balti kroonumaade walitsus andis seni ajani kroonu mõisad jautamatalt rendi pääle, aga wiimaste aastate asjakord on selgeks teinud, et nimetatud mõisate jautamine ja nende maade wäljarentimine wäikeste tükkide kaupa märka tulusam on. Ühtlasi on ka sel wiisil wõimalik Eesti ja Läti põllumeestel odawamalt maad rendi pääle saada kui mõisnikkude käest. Talupojad hariwad oma wäikesi põldusi suurema hoolega ja osawusega kui kasupüüdjad suurte mõisate pidajad.

— Kuraator salanõunik Kapustin on 6. skp Riiast Peterburisse sõitnud.

— Tartu raekohus mõistis 23. mkr Karoline Kallipera ja Jaan Kuiwaste ülesoitmise pärast 10 rbl. trahwi maksma ehk kolmeks päewaks wangi ja Karl Kolgi sellesama trahwi alla, sest

et ta omas piimapoodis wastu seadust paberossa oli müünud; atestawku soldati Märt Jakobsoni wastupanemise ja üleüldise rahurikkumise pärast 5 päewaks wangi; Andrei Pirogowi, sest et ta N. S. sõimanud, 7 päewaks wangi. Pääle selle oli weel järgmine asi kohtu otsustamise al: Waikesest Otepääst pärit olew soldat Karl Liin oli 1882. a. kroonu teenistusest kodu käima lastud. Tagasisõitmise ajal ei ole tema ennast mitte tarwilisus kohas ära minelu tarwis üles annud, waid seda teinud tema wend Jüri Liin, kes tema asemel tagasi teenistusse minna. Asi tuli wälja ja Karl Liini üle tehti otsus, mille järele ta wäeteenistuses 3 kuud wangistatud peab saama; ka Jüri Liin mõisteti 3 kuuks wangi ja pääle selle weel walla ametnikud Wablet Waher ja Jaan Kruuse, kes nimetatud wendade pettuse kuritööd mitte üles ei olnud annud, ehk see neil küll teada olnud, esimene kaheks nädalaks ja teine 3 nädalaks wangi.

— Karksist. Kihelkonnakohus on ministri ja kuberneeri hra käsu pääle ette kirjutanud, et soldatite lesedele, kes kroonu poolt 3 rubla kuu päält abiraha saawad ehk seda paluwad, nende passide pääle üles tähendada, millal nende mehed enne X. rewisionikirjutust wäeteenistusesse on astunud ja millal neid teenistusest lahti on lastud. Neid tähendusi saada wallawalitsus soldatite atestawku piletite seest ehk kameralhoowi kohtust teada. — Kihelkonnakohus nõuab wallawalitsustelt walla waeste ülespidamise pärast aruannet, nimelt: Waeste üleüldine hingede arw; maksu maksjate arw; palju meeste- ja naesterahwa waesid; kui suur on wegasi kapitali, kui suur waeste kapitali raha summa; kui palju nõrganõdelist on ja kui palju waeste ülespidamiseks otre, rukki, puid ja raha läheb? Need teated on 14 päewa sees 5 rbl. trahwi ähwardusel kihelkonnakohtusse nõutud. — Hiljuti saatis Pärnu sillakohus wallawalitsustele eestikeelse trükitud õpetusraamatu uppunute pääsmise ja uppunud inimeste elusse äratamise tarbeks. —p—.

— Nuna Wiljandi wangimaja 60 inimese tarwis on ehitatud, mahutatakse aga temasse nüüd 100 ja rohkem wangisid rohkem wangisi. Et seejal aastaajal uulitsa pool olewatesse kongidesse wärskest õhku lasta, awatakse tawalikult nende aknad. Wangid püüdsiwad aga oma uulitsal käiwate sõpradega mitmel wiisil ühendust sobitada, ehk küll aknatel warjawad plekid ees on. Akand ei wõidud sellepärast mitte enam lahti hoida. Selle üle oliwad wangid pahaseid, ähwardasiwad ulu siose lüüa, kuni neid kohtu ametnikude läbi waigistatud saiwad. Kaks noort meest oliwad nende ülesässitajad. Need noored mehed latsusiwad nüüd hiljuti läbi ohju paatehaalu walmistada. See töö tuli awalikuks ja nüüd saadetakse neid kohtu otsuse järele Riiga teenitud palka warima.

— Tallinnas on 2. skp Otto Wakile ja tema seltsilistele ülemmaakohtu ees kriminaalasjas wale paberirahade ja nende wäljalautamise pärast otsus kuulutatud. Nimetatud kohus oli mõistnud Wasalemi talupoja Kusta Beju wale paberiraha ja hõberaha walmistamise ja rahwa kätte toimetamise pärast kõikide seisuse õiguste kautamisega 10 aastaks raskele sunnitööle; wennad Aleksander ja Otto Waeck nende noorusе pääle waadates, sellesama süü pärast seisuse õiguste kautamisega 6 aastaks 8 kuuks sunnitööle; Kai Waeck, sest et ta oma poegade kuritööd oli warjanud, seisuse õiguste kautamisega 4 aastaks sundimise wangitööle; sellesama trahwi alla Tallinna hingekirjas olewa Karl Welamanni, sest et ta wale raha ... kätte toimetanud; Tallinnas elawa pagari selli Topniku wale raha laialilautamise pärast seisuse õiguste kautamisega Siberi kaugematesse kohtadesse elama ja Tallinna pagari õpilase Georg Lindenbergi sellesama süü pärast tema noorust tähele pannes üheks aastaks 4 kuuks wangi. Kõik süüalused pääle Aleksander Topniku ja Georg Lindenbergi jääwad siis, kui wangiaeg lõpnud, Siberisse elama. 10 teist kahtlusealust mõisteti süüst wabaks. — Kohtu mõistusele andsiwad põhjust 9 uhesugust wale 25-rublatükki, üks pooleli walmis tehtud 25-rublatükk, mis Kai Waecku korterist leitud, kui ka mitmesugused raha tegemise abiriistad. Ka wõisiwad mõned tunnistajad eelpool nimetatud waleraha tegijate üle mitmeid teateid awaldada, mis nende kuritöölise tegewuse selgeks tegi.

Kodu. Kool. Kirik.

— Tartu sillakohtu herra ja Tartu 1. kihelkonnakohu herra v. O. oliwad 25. mkp Laiuse kihelkonna Kantküla koolmeistrit wälja tõstmas. Tahendatud koolmeister oli minewa aasta ametist lahti ütelnud ja kewadel pidi uus sisse tulema. Et aga Kantküla peremehed kewadel uut wastu ei wõtnud, siis on see nüüd kohtu läbi ometi sündinud, ja endine koolmeister K., kui ta uut kohta ei saa, peab sügise kisku wõtma. (Wrm.)

— Endine Wõru kreiskooli inspektor hra Luit, kes rahwakooli inspektoriks on walitud, pidi 10. skp Tartusse tulema ja oma tulewase ameti tarwis siin korteri wõtma.

— Karksis peeti 28. mkp kihelkonna lastepidu ära. Pääle jumalateenistuse kogusiwad endid koolilapsed kiriku juurde kokku. Siin pandi neid paaridesse rinda, sealt nad rongi ja nüüd tõtati kaunile piduplatsile, kus ju palju rahwast taga oli ootas. Siin pidas kohaline õpetaja herra lastele kõne. Pääle selle laulsiwad lapsed, mängisiwad, jooksiwad wõistu, ronisiwad ridwa otsa jne. Ka wäikeste pidulaste kehakinnituse eest oli rohkeste hoolt kantud. See päew oli kõigiti lõbus. Õhtul sai igaüks koolipingilt lahkuja laps pibli raamatu mälestuseks. „Hans".

— Wormsi saarelt. Püha sinod on ühe Wene kiriku ehitamiseks, mis ju tulewal aastal walmis tehtakse teha, 10 000 rbl. laenanud.

— „Wal. Teataja" awaldab, et Harju maakonnas nimelt Jüri, Rapla ja Hageri kihelkondades tüniaikuu 15. p.st saadik kuni lehekuu 2. p.ni j. a. 45 wersta maa pääl 1013 Luterlusulist Wene usku on heitnud. Pääle selle on ka sellesama aja sees 4 alaealist Wene usku salwitud. Niisugune usu muutmine ei ole sellega weel mitte lõpnud; naabri kihelkondade elanikud teewad neile järele.

— Nagu meie ustawalt poolt kuuleme, olla praegune Peterburi Eesti Jaani koguduse abiõpetaja hra A. Mohrfeldt Nowgorodi Luteruse koguduse õpetajaks walitud.

Töö. Teenistus. Terwis.

— Nagu kuulub, on 9. skp Tartust wersta 20 kaugel Tõrwandi jõe pääl olew Tartu-Walga raudtee sild sisse pühitsetud. Ta on nendest sildadest, mis seni ajani nimetatud tee tegemise juures ehitatud, kõige suurem.

— Tallinnast. Eestimaa talurahwa hobuste wäljanäitus peeti ka tänawu jaanikuu 22. p. Tallinnas kuberneri lossi hoowi pääl tuttawal wiisil ära. Näitusele oli toodud 17 täkku, 6 mära ja 3 warsa, milledest 3 täkku, 2 mära ja 3 warsa auuhinda saiwad. Auuhinna mõistjad oliwad Eestimaa kuberner würst Schahhowskoi, riigi hobuste kaswatuse walitsuse liige v. Gutschowski, parun Wrede, parun Ungern-Sternberg ja kubermangu loomade arst Mey. (Wrl.)

— Telliste raudteesilla ehitamine Emajõe pääle edeneb wäga aega mööda. Kuna töö ju minewal sügisel ette wõeti, ei ole weel praegu põhjusmüürigi alustatud. Pahemale kaldale ehitatawa müüri eestööd taheti heinakuu 1. päewaks lõpetada, aga õnnetuseks kippus wesi pääle ja tegi suurt takistust, mille tagajärg mitte wäike pole.

— Pärnu linnapää pani wolikogule selle küsimuse ette, kas linn omalt poolt raudtee ehitamise tarwis, kui seda peaks ette wõetama, tükikese maad ilma hinnata annaks. Wolikogu lubas ühel häälel selle tarwis Reiu mõisa ilma maksuta kinkida. Nõnda igatsewad Pärnu elanikud raudtee ehitamist.

— Dr. med. Ludwig Senff, kes Tartu elanikudele 17 aastat kui tegeline arst tuttaw oli, süri hiljuti rawanduse läbi Riias ära, kus ta terwise weel wiibis.

Seltsielu. Lõbustused. Kirjandus.

— Tartust. Wene loomakaitse selts on, nagu „Balt. Wochenschrift" kõnelab, mitmesuguste takistuste järele oma ühise tegewuse lõpetanud.

— Tartu Eesti Põllumeeste selts pidas 6. skp oma koosolekut wäga wähese osawõtmisega Kirjameeste seltsi majas ära. President hra Tülk ütsi pidas kõnet, nagu see mõni aeg ju moodulis on. Seekord ei olnud koosolekut mitte üheski muus Eesti ajalehes kuulutatud, kui ainult „Eesti Postimehes", ehk küll mõned lehed, nagu Olewik, Põllum. seltsi kuulutusi ilma maksuta üles wõtaksiwad. Aga neile pole kuulutusi saadetud.

— Pärnu Eesti Põllumeeste seltsi pääkoosolek, mis kuulutuste järele heinakuu 2. p. s. a. Pärnus pidi olema, jäi kokkutulnud wäikese liikmete hulgu pärast pidamata. Selle asemel pidasiwad siis seltsi eestseisuse liikmed koosolekut, kus järgmised otsused tehti: Wõõraste nimeraamat seltsi koosolekutel jälle tarwitatawaks teha, nii kui see enne oinud; äraklirjade raamat seltsi muretseda, kuhu seltsi poolt wälja saadetawad kirjad maha kirjutatakse; kroonumaade ministeeriumist eestulewale wäljanäitusele auuhinnad enne näitust wälja saata paluda ja ka minewal aastal peetud wäljanäituse auuhinnad, mis siia ajani seltsile weel ära saadetud ei ole. Wäikeste parandusse jauks, mis Pärnus olewa seltsimaja juures tulewad ette wõtta, määrati 20 rubla. Endla seltsile anti luba suwe-pidupäewat heinakuu 4. p. s. a. põllumeeste seltsi platsil ära pidada. Selle pääle wõeti kolm uut liiget seltsi wastu, toimetati mõned raha asjad ning tehti koosolekule lõpetus.

— Wiljandi E. Põllum. selts walis 14. mkp akadeemikuse Dr. A. v. Middendorffi ühel häälel seltsi auuliikmeks.

— Pärnu Põllum. selts peab see aasta oma wäljanäituse Wändras ära. Wändras näeb teekäija kiriku lähedal endise tohtri maja ümber suurisi ehitatawat, ruumi polest õige awarad. Kui ta küsib: „Kellele need arutumad kuurid ehitatakse?" — siis wastab rõõmus Wändralane: „Pärnu Põllumeeste seltsile, kes juwel siin wäljanäitust tahab pidada." — Kelle maa ja maja see on? — „Seltsi oma." — Millal ta selle ostnud? — „Seda pole ta ise ostnud, waid Wana-Wändra pärishеrra v. Ditmari käest kingituseks saanud — kõik, mis ju siin siin näeb, see suur ilus maja, maa ja uued näitusruumid. Meil on üks esimene hää mõisaherra," tõendab Wändra mees, ja teekäija sammub imestades edasi.

— Läänemaalt. Kuberneeri herra loaga oliwad Kullamaa kihelkonna E. Al. kooli abikomitee liikmed Waiknal paar paewa pidu pidamas, milles Marjamaa ja Loodna laulukoor, Kullamaa mängukoor ja näitemängijad tegewalt osa wõtsiwad. Laulud kõlasiwad kaunis wagewalt ja mõjuwalt. Iseäranis Märjamaa koori poolt lauldud laulud „Eesti rahwas elagu" ja „Selgele merele" oliwad ülematu ilusad ja puhtad ja niisama Loodna koorist „Nagu linnu tiiwul". Näitemangud „Oksjon" ja „Kroonu onu" saiwad niisama osawalt ja hästi etendatud, et paremat enam soowida ei jää. Kuuljate waimustus ja waatlejate imestus oli määramata elaw, mis iseäranis weel selles awalikuks sai, et laulukooride ja mängukooride esinikka tamme pärgadega austati ja niisama ka näitlejaid hra G. E. ja G. K. ja neiu W. K. — Wihmase ilma pärast oli palju pidulisi kodu jäänud ja sellepärast oli ka sissetulek ainult 30 rubla, mis osalt näitluse kuludeks, muusikakoori palgaks ja lauljate ülespidamiseks wälja läheb. Pidu lõpetus sündis seisrilauluga, kus juures ka kuberneri herrat ja pidumaja peremeest elada lasti. n.

Kuritööd. Õnnetused. Segasõnumed.

— Wõnnu kihelkonnast Kastre wallast tuliwad 9. skp kaks meest Olewiku kontorisse ja rääkisiwad meile pikse üle järgmise loo, mida meie „sõna sõnalt" nende enneste soowimise pääle üles wõtame. „Meie tulime teile kõnelema, missugusel imelisel wiisil Jumal meie juures oma wäge on näidanud. Esmaspäewal 6. heinakuu päewal pärast lõunat oli P. küla pileti soldat K. soo pääl heinu tegemas. Müristamise pilwed tõusiwad üles ja wihma hakkas sadama. K. nägi, kuidas wälk soo pääle maha jooksis ja suure maalünka üles lõi. K. hakkas kartma ja tuli ära kodu oma sauna juurde. Selle sauna oli talle naise isa elamiseks annud. Ta rääkis selle sündinud loo naisele ära ja lubas pärast lõunat waatama minna, mis see pikne õige soo pääl oli teinud. Ja siis tahtis ta ka naist ühes wõtta. Wihm hakkas üle minema, ainult mõned piisarad tuliwad weel. Naine läks aida kapsaid muldama ja K. laskis rinnuli aia pääle ja ootas, kuni naine kapsad ära muldab, et siis temaga ühes tuleks. Wihm ei olnud weel üle läinud. Äkiste lõi suure praksumisega ja kõrinaga wälk. K. kukkus lohe enne põlwili ja sus külili maha. Naine mõtles, et ta ehmatusest maha kukkus ja wisi keeletumalt jät. Ta läks juurde waatama ja nägi, et mehel habe ja juuksed ära ... kõrwenud ja et ta ise surnud on. Sauna katusest hakkas suitsu wälja ajama. Nüüd sai naine aru, et saun põleb. Ta läks sauna poole ja nägi, et wälk poolingu luugi eest põhuga wõi kallude laste topitud kott oli ära teisele poole sauna orsa pääle wisanud, mis põles. Naine tahtis weel oma asju wälja kanda, aga tuli leguneb nii ruttu laiali, et muud midagi päästa ei saanud kui ainult oma õmbluse masina. K. suud on kõik ära purustatud, aga naht on paisalt sinine. Meie tõime selle mehe Tartusse ... ta kui ta sin üle waadatakse, sus wiime ta jälle tagasi. Jah, oh sa taewas, wõi tema waene mehekene teadis, et wägew waoja teda sel wiisil ära kutsub. Aga Jumala tahtmine ta ometi oli, wõi sus wälk teda ise oleks tohtinud puutuda. Aga wihane look ta sul oli, seda wõis ... ka häälest ära tunda. Kui ta lõi, siis just kui lõõrutas. Mehel on kõik ihu karwad ära kõrbenud. Jah, niisugust imelikku wäge on Jumal meie juures näidanud."

— Tallinnas tiskanud jaanipaewa hommikul wargalt neli Tartu üliõpilast, herrad S., R., L. ja L., Soome-Rootsi konsuli maja uste eest sildi maha ja wiinud ta ära. Üks „gardawoi" ja kaks wetiner ja Aitkoff, kes kurjategijatele järele tõtnud, saanud nende käest peksa. Wiimaks, kui teisi inimesi appi tulnud, wiidud nad politseisse. Tähendatud üliõpilased on mõisniku sugust. Nende asi seisab nüüd kohtu üleskuulamise al. (Wrl.)

— Wirumaalt. Wäike Maarja kihelkonnast kirjutab meile keegi järgmiselt: Südame walusga wõtan tеekord sule kätte, et mõne rõõma sünnet elu ja olu ajalehele teatada. Paraku, praegune aeg on meie kole ... hommikul saab meeldiamud ooi teimitatud wargese ehk riisumise üle kuul ... Kitade ja tmõiude tõhtumine on üleliste paewakorral, ja hobuwargusega on ta halatus tehtud. Heinakuu 6./7. öösel lõhuti Kuuri külas lepapajal katus maha ja wiidi paremad leparustad ära. 4. skp tungisiwad kaks meest ühte talusse ja pаrisiwad perenaise laest, kes üksinda kodus oli, raha, üteldes, et nad peremehe käsku täidawad. Wiimaks, kui perenaine lapsed naabri peresse saatnud abi otsima, lausunud huljused: „Meil ei ole aega" — ja läinud ära. Kuiamui on ka Uriiupil, Wõhmatul ja mujal alatist wargusi kuulda olnud. Mitmed peremehed, kellele wargad kurja teinud, et suige neid taga ajada ega oma asjade järele pärida, sest nad kardawad kurjategijate mаtumat süüu, mis ehk elu ohwriks nõub nouda. Mil wiisil kõidaks niisugusele halwale seltsile wõimsalt wastu asuda? ad.

— Tarwastust Prometsalt. Heinakuu 5. p. oli siin tormiauw õhk. Wälus oli 26° R. soojust. Pääle lõunat tõusis lõune poot taewa kerwal tume pilw ülesse. Sinised leotiswad kõmisemat wihma. ... tõusis tormis ja lõi ta enesega ühes, kõne tõmistas ja rasked rahe terad kukkuma maa pinnale. Silmapilgu aja järele oli ümberkaudus laia rahe lađu. See oli paew, mille järnale kõige wanemad inimesed oma elu sees ei mäle nanud olewat. Saatuid, mis pilw kang tormiga lõkendawate wihjapõldade pääle saatis, oliwad suuremalt jaolt kandilised, terawate serwadega ning 1 ja 1½ tolli laiu mõõta. See rahe ehk õigem uleida jüüiada pelsis 8 pere wiljad mudaga tege, nõu de et neist elu tarwitusteks enam nähemalti loota ei ole. Teiste talude põlud on nin wähem ehk rohkem ka kahjulikku mõju tunda annud. Sadu kestis umbes pool tundi aega. Ka aina tõnud lõi ta puruks ja kiskus ... ära. Pääle taju oli ühe jaa paljuseid (?) saad maas, nii et temaj hobune wanuru hää wõisiga jäd ei suutnud wedada. Suwewili on pöllult tuutamata kodu. d. Talwewiljast saab weel elajatele põhku nina. a.

— Palamuse ... kihelkonnast. Heinakuu 5. p. oli siin lange pitse wihm, mis janunewat maapinda uuesti toitis ja põllumehe meeі rõõmustas. Suwewili, mis põuan pona sai tõngus keius, jäeras siima nimes pilwatamats ja rukis sai enneaegse küpsemise eest hoitud. Heinamaal on paiguti arumaadel suurem kui minewal aastal, kuna ta madalatel jõeäärsetel heinamaadel hästi waheim on. — Pitne on siin paaris kohas sisse loonud ja kaseit lahku teinud. Kõne kärgitused oliwad nii waljud, kuida neid ju mitu aastat pole kuulda olnud.

Mis teewad teised ajalehed?

Heinakuu 10. p. 1887.

Eesti Postimees hakkab eukaite seltsi tegewusest järjekindlas seletust tegema ja lubab tulewates numbrites kõik lahemad tingimised wanaduse, kortali ja renti kohta nimetada, mis selle tarwis olla tahele panna, kes ennast seltsi üles wõtta soowib ning lõpetab seda seletust järgmise teisusega: „Ei peaks aga mõni lugeja mõnest seletusest mitte aru saama, siis palun teda kaheli Eesti Postimehe toimetusesse tulla, kus temale see üle suusõnaga laiemat arajeletust saab antud."

Sakala tuletab Wiljandi Põllum. Seltsi wäljanäitust meelde, mis 5., 6. ja 7. mihklikuul ära saada peetud, ning kutsub inimesi selleſt wäljanäitusesi rohkeste osa wõtma, mis igaühel ta hilise aja pärast küllalt wõimalik olla. Soowime selle wäljanäitusele elawat osawõtmist.

Walgus soowib üks kirjaastja Wirumaalt kihelkondadesse arstid palgata, kus neid weel ei peaks olema. — Kirjawasi tujunaus lubas Walguse toimetaja E. Kirjameeste lebelun koosolekul ühe julge sammu astuda ning kirjakeeles tolmandamat järku kustutamise märkidega tähendama ja warsti oma ajalehes Walguses ka tarwitama hakata. Sõnamaale ei ole ta seda aga weel teinud. Wirulane ütleb aga, et trükikodades niisugused margid puududa, mida Walgus kolmandama järgu ja peenenduse tähenduseks tahta tarwitada. Walgus nimetab neid trükikodasid puudulisteks, kus „umberpöördud-tujuusi kustutamise tahta" et ole, mis Greeka keeli trüki toode juures waja olewat. Üleüldse näitab Walgus praegu isegi weel kahewahel olema, kas kustutamise märkide adi jälle kriipsuken tähtede paal kolmandama järgu tähenduseks peab tarwitama.

Tall. Sõber awaldab juhtkirjana tulewa Tartu Saksa wäljanäituse eestaawa, millest naha on, et ka sel aastal kaunis rohkeste auuhindasid saab wälja jagatama.

Wirmaline kuulutab oma wiimastes nummertes, et Peterburi „Eesti koolisselts" oma kasuks tuttawat raamatut: „Awalik wastus õpetaja herra J. Hurti „awaliku kirja pääle," müüa pakub. Mits see kooli selts just seda raamatut oma nimel laseb müüdada, seda seletawad tema tülid praeguse Peterburi Eesti kooliga. — Üks endine Tartu Wene seminari kaswandik. J. Rothberg pakub selle seminari „esimese kursi" kaswandikka, et need temale oma eluskohad teada annaksinad, sest temal olla nende „kõikide kohta wäga tähtsaid asju" läbi rääkida.

Saarlane räägib ühest rikka krahwi teendrist, kes Saaremaalt mõnda sadat perekonda inimesi Wenemaale Penſa kubermangu tahta wiia, kus tema peremees krahw L. arutu suure mõisa ostnud. Krahw L. pidada Eestlasi kõige paremateks põllumeesteks ning tahta neid sellepärast oma ostetud mõisa maade pääle elama asutada. Saaremaalt olla mitmed mehed maad waatamas käinud ning teda wäga hääks kiitnud. Asunikeks antawat kaks aastat prii korter ja maja ehitamiseks puud. Muud kõik oma kulu. Palju Saarlasi olla walmis uude elukohta rändama. „Saarlane" manitseb neid selle wanasõnaga: „Weereja kiwi ei kaswata iialgi sammalt."

Lätimaalt.

Miitawis on juba, nagu teada, kunstiasjade kogu (museum), mis iseäranis ajalooliste mälestuse wääriliste asjade poolest kaunis rikas on. Nüüd tahab sinna kubermangu walitsus ka looduseteadliste ja käsitööliste asjade kogu asutada, millesse mitmesugusid taimi, maapinna jagusid ja kiwa kui ka Kuuramaa wabrikutes walmistatud käsitöösid korjatakse. Pääle selle kogutakse ka niisuguseid asju, mis rahwaste eluloo- ja käetargu-kirjelduse tarbeks materjaali annawad. Juba tulewal aastal tahetakse linna lossis seks sundiad ruumid sisse seadida.

— Miitawi ja Bauske wahele tahetakse uus raudtee ehitada; eestööd algada juba käesolewal aastal. Selle raudtee läbi arwatakse Riia linna kaubitsemisele suurt, kasu tulewat. Miitawlased arwawad aga oma kaubitsemise tagasi nihkuwat, sest Leedula ja Bauske maakonna elanikud, kes nüüd hobustega oma kaupa Miitawisse weawad ja säält elu ülespidamise tarwitusi ostawad, sõidawad wististe tulewikus uue raudteega oma asja-ajamise pärast Riiga.

Wenemaalt.

Peterburist. 3. heinakuul sai Keiserliku Kõrguse suurwürst Konstantin Konstantinowitschi abikaasa Keiserlik Kõrgus suurwürstinna Elisaweta Mawrikjewna ühe pojaga õnnelikult maha, kellele Gawril nimeks pandi. „Wal. Teataja" kuulutab 7. skp. ukaasi, milles Keisri Majestet noort suurwürsti, kui kord walitsewa Keisri pojapoja poega Keiserlikuks „kõrguseks" on käskinud nimetada.

— Peterburis on „Peterburi Listoki" teate järele üleüldse 750 õpekohta, mis suuremalt osalt Wasfili-Ostrowisse, Liteinõisse ja Kolomaja linna jausse asutatud. Nende seas on 350 kroonukooli.

— Peterburis wõeti hiljuti 11 waleraha tegijat kohtu uuekuulamise alla, nimelt kaks wäikekodanikku kahe naisterahwaga. Nagu Nowosti teatab, olnud neil Galeeraja satamas wale 20ne kopikutükide walmistamise tarwels tuba sisse seatud, milles ukse kohal kingsepa silt ülewel seisnud. Nad teinud neid materialist, mis sulatatud tinast, peenikesest kristallist ja wähemal mõõdul ka muust asjust kokku seatud. Niisugused walerahad käinud kõla, kõwaduse ja karwa poolest hõbedaga wäga ühte ja olnud õigetest rahadest rasked ära tunda. Juhtumise teel saanud politsei waleraha tegijate jälgile.

— Rahwahariduse ministri abi würst Wolkonski juhatusel on selle kohane tommisjon ühe plaani walmistanud, mille järele Peterburis naisterahwastele ülikool tahetakse asutada, kus nimelt ajalugu, keeleteadus, looduseteadus ja mathematika õpeasjateks määratakse. Tema õpetond saada uuritawates teadustes niisamasugune olema nagu see muudes ülikoolides on. Iga üliõpijanna käest nõuetakse gümnaasiumi kursuse lõpetamise üle tunnistus.

— Katkowi haigus on, nagu ajalehe „Swjetsie" telegraferitakse, raskemaks läinud. Jaanikuu 27. ja 28. päewal oliwad tõbise omaksed ja sugulased tema liig nõdra oleku üle mures ja ehmatuses. Kuulsamad arstid kutsuti teda rohitsema. Nad ei saanud aga ta haigusest mitte õieti aru. Heinakuu 1. päewal tundis ennast Katkow paranemise teel olewat. Igalt poolt, nimelt Prantsusemaalt, saadeti talle seda kuuldes telegrammi teel elawaid rõõmuawalduse sõnu. Ta oli aina nõder; aga ju järgmisel ööl wastu 2. heinakuu päewa jäi ta minestusesse langemisega hälitseli haigemaks. Heinakuu 2. päewal halwati ta keel ja parem käsi ära. Heinakuu 3. pidanud tohtred koosolekut, kellede arwamised ja otsused weel teadmata on.

— „Wal. Teataja" awaldab Kõigekõrgemalt kinnitatud kuulutuse, mille järele Kaukasuse linnadesse Anapi, Suhhumi, Poti ja kasakate külasse Bamauskolsse wiidawa kauba eest puuda päält mitte rohkem tolliraha ei wõeta kui ½ kop. Tolliraha on nimetatud kohtades sellepärast alandatud, et neil nüüd suured uulitsa prügimise ja sadama ehituse kulud kanda on.

— Passiseaduse järele, mis Kõigekõrgemalt 2. mkp. kinnitatud, on wäljamaal elawatel Wenemaa alamatel poole aasta kohta 10 rubla passiraha maksa. Sellest rahast tuleb 9 rbl. 50 kop. tööjõuetumate atsiahwku soldatite ja 50 kop. riigi üleüldise kasſa hääks.

— „Wal. Teataja" awaldab ühe 28. jürikuul s. a. Kõigekõrgemalt kinnitatud seadluse, mille järele endine keeld, et Juudid kristlasi oma teenistusse ei tohi wõtta, tühjaks on kuulutatud. Ühtlasi tehakse ka Ebrea leiwawanematele kohuseks, et nad oma kristlikkudele orjadele nende usutunnistuse nõude järele peetawate pühade pidamiseks mahti ja tarwilist aega peawad lubama.

Olonetsi kubermangus on maakihisse üleslеitud, milledest hõbedat, waske ja rauda saadakse. Kroonu on mõned niisugused kohad ühele kaupmehele wälja rentinud.

Politika ringwaatus.

Reede, heinakuu 10. p. 1887.

Bulgaria trooni kandidat Koburgi prints Ferdinand tahab ühe ringreisi ette wõtta ja kõik Europa riikide walitsejad läbi käia. Kõige päält läheb ta Austria ja säält Wene walitseja juurde. Ta loodab wististe, et Wene walitsus talle Bulgaria trooni wastuwõtmiseks luba saab andma, muidu ei sõidaks ta mitte Peterburisse. Weel enam lootust selleks on ta Bulgaria saadikute wastuwõtmise juures Ebenthalis awaltanud. Kui saadikud talle walimise aktid kätte andsiwad, wastas ta järgmiselt: „Tänulikult wõtan ma need aktid wastu. Mina jään oma lubamisele, mis ma Bulgaria rahwale esimesel paewal andsin, truuks. Kui mul luba oleks oma südame soowi täita, siis wiibiks ma ju ammugi teie keskel, aga kui walitud Bulgaria würst, pean ma seiswate seaduste pääle waatama. See auupaklik olek annab mulle walitsuses jõudu ja kinnitab Bulgaria suurust ja hääd käekäiku. Ma loodan, et meil korda läheb, Türgi, kui ka teise walitsuse usaldust ära teenida, kelle wastu Bulgaria maa politikaliselt iseäranis palju tänu wõlgu on. Teised walitsused saawad ju siis ka meie poolt olema. Lootke aga minu pääle, ma tahan parajal ajal waa... mis olla. Tarkus, julgus ja isiklik ühendus olgu meile juhiks ja aitajaks. Jumal õnnistagu Bulgariat ja andku talle nii hiilgaw tulewik." Pidu söögi juures pidas prints Ferdinand järgmise kõne: Ma olen ülirõõmus, et ma teid oma esiwanemate majas wastu wõin wõtta. Ma joon teie ja Bulgaria rahwa terwiseks, kelle saadikud nähes ma õnnelik ja uhke olen. See on ju selge, et ma selle walitsusega, kelle wastu Bulgaria tänu wõlgu on, ainult Wenemaad arwasin. — Prints Ferdinand katsub kõik teha, et aga Bulgaria Wenemaa usalduse kätte saaks.

Bulgaria saadikute liige awaldanud oma mõtteid Wiini ajalehe kirjasaatjale järgmiselt: „Meie oleme siia tulnud prints Ferdinandile teada andma, et ta ühel häälel on meie maa wanemaks walitud ja et ta kohe ära tuleks. Meie usume kindlaste, et teised riigid selleks luba saawad andma. Türgi walitsus on ringkirja kaudu teistele walitsustele oma luba juba kinnitamiseks annud. Austria walitsus on niisamuti selle poolt ja Saksa walitsus ei saa ka wististe selle wastu olema. Ainult Wene ja Prantsuse walitsus on wastu, aga meie loodame, et ka nad järele andma saawad, sest nagu muido, tahab prints Wene walitsuse soowi iga kord täita. Ka on wõimalik, et Wene ülemaid ohwitseri Bulgaria wäeteenistuse juurde wõetakse. Pää asi on aga see, et prints kohe meie kutsumist kuulda wõtaks ja ära tuleks. On ta juba sääl, siis saawad niisugused asjad endid weel paremine õiendada. — Bulgaria president Tontschew telegraferinud Wiinist Tirnowosse, et keiserlik kõrgus mitte nii pea ei wõida Bulgariasse truudust wanduma tulla ja sellepärast pidada koosolek lõpetatama. See sõnum on suurte kuulutuslehtede läbi awaldatud. Seit saadik, kui prints Ferdinand Bulgaria würstiks sai walitud, nimetatakse teda sääl ikka keiserlikuks kõrguseks.

Austraaliast. Hawaii saare kuningas on oma rahwaga tülisse läinud. Njujorki ajalehe „Heraldi" säälne kirjasaatja teatab selle üle järgmiselt: „Kuningas rääkis minuga ja ütles, et ilma tema teadmata rahwale uus seadus olla antud, mille järele iga üks, kellel aga pisut maad on, walimiseks hääleõiguse saab. Kuningas arwas, et niisugune seadus tema alamatele ei sünni, ja ei taha ilma riginõuniku soowimiseta ehk wägiwaldse sundimiseta oma allkirja anda. Ka ütles ta selle pahanduse wäljamaalaste läbi tulnud olewad. Need tahta sääl suuremat walitsust oma kätte ja püüda siis rahwast seilwiisil tema wastu üles kihutada."

Türgimaalt teatatakse, et Konstantinopolis wangidega suur tapelus on olnud. Kui neile õhtust sööki wiidi, soowisiwad nad, et wahid neist eemale läheksiwad. Kui wahid seda ei kuulnud, hakanud nad neid peksma ja põgenenud ise wangimajast puiestikusse. 30 wahisoldatit ei julgenud neile midagit teha, sest neid oli 600

meest. Wiimaks tuli sultani adjutant sinna ja hakkas nendega rääkima. Pääle selle läksiwad nad wagusal wiisil tagasi wangimajasse. Wangid olnud see üle pahased, et neist sel aastal sultani sündimise päewal ühtegi pole priiks lastud.

Italia siseministe asjade minister Crispi teatanud saadikute koosolekul et Italia walitsus Parisi 1889. aasta ilmanäitusest ametlikult mitte [illegible] ei wõta. Kes aga ise oma asjadega sinna tahta minna, sellel ei olla walitsuse poolt mingisugu takistust karta. Kõik [illegible] mitmed paadinud kokku ja asutanud ühe komitee. See komitee tahab wäljanäitusele minejaid aidata, sest selle läbi saada nimetatud maa oma tunoti poolest [illegible] tulewamaks. Rooma paawst annud ühe ringkirja läbi oma saadikutele teada, et nad igatahes oma seenimise eest peawad riigiwalitsuse juures seisma. Tema soowimine olla loomulik ja tõsine jumalik misjoni tõõ. Paawsti wõimus pidada Roomas nii suureks jääma, et wähemalt Italia walitsusel tema üle midagit ütlemist ei ole.

Prantsuse ajalehtedesse ei jõua Boulangeri kirjeldusid enam ära mahtuda. Ühed seisawad tema poolt, teised wastu. Praegu katsuwad tema wastased ilmasse, et Boulanger ei olla enne Prariisist äraminekut president Grevy'le sõja lulude üle ära annud. Ajaleht „Memorial de la Loire" kirjutab: Kuskil ametlikul kohal prantsuse juures tulid teegi Grevy taest, kas see õigus olla, et Boulanger Clermont'i ilma Grevy Jmelaga jätnata ära seinud. „See on õigus," wastas Grevy. „Tema on esimene waenlane, kes sedawijsi on teinud." Kui teised seile üle imestama hakkasid, rääkis Grevy naeratades edasi: „Mina ei pane seda sugugi imeks: Boulanger on ta esimene minister, kes riigi presidendi käest puuingitud raha lokka awitungi ei nõudnud. Ta tarwis wististe, et selle juures tema käest midagi oleks kusinud, mis talle meele järele ei oleks olnud. Teised ministrid on ameti makaronmirel enestele igakis minu käest selle üle awitungi nõudnud, et nad riigi käest saadud raha ka õigel wiisil on pruukinud, aga Boulanger mitte. Wõib ju ka olla, et ta seda raha mõnele mujale kohale on tarwitanud." Boulangeri lehed ütlewad, et ta ametist lahkudes üle jäänud raha kreilungi wastu oma järele tuleja kätte on annud. Kas see ei olla aus tegu?

Jaapani riigiwalitsus saatis hiljuti ühe ametnikü Wenemaa keisrianas olu ja eni tarwima, et sus nimetatud walitsus selle järele oma randade kaitsmisels wõeraste sõjalaewte paatelunguni-e wastu ka samale näe meis tõlla seada.

Magus päewajutt.

Rakwarem, aprilku [illegible] 1887.

Herra Dr. Koch leidis kurja kolera batsillide ülesse ja pidi teda Indiasse sest kolera looplatsile uurima minema. Mina olen ka üks ühe weel kurjema batsilluse üleste leinud, aga mul ei ole tema uurimiseks mitte Indiamaa kaugele tarwis üle astuda. Nii olen ma wähemalt ühest imeasjumitest wabastatud.

Mis batsillus olnes, seda Lete teate ometi? Taewa pärast, kui Te seda ei tea, siis ei tea Te poolgi asju. Batsillus on nii wäike eluka kui wahegi weimalt. Loodus ei taha tema tühja päule mingisugust materjaali raisata ja nii on ta siis hirmus tillikeseks jäänud. Kui meie natukes juutsekarwa otsast ühe musta iimise pituse tükikese wõtame, selle 25ste ehk 26ste lõhki ajame, siis ühe niisugune tõhastiku wälja wattine ja selle terawa puisnoaga ligi tuhandeks tükiks katki lõikame, siis on meil niipalju materjaali käes, et temast mitu tosinat kõige tublimaid batsillusid wõime wälja walada. Oma keha poolest on siis see kuri elajas wõi sarwita sarwloom nii wäike, et teda ainult hää suurendaja klaasiga wõib näha; aga oma iseloomu poolest on tema wähemalt niisama tähelepanemise wäärt kui kõige esslim eesel. Ah eesel? Jah eesel, sest eeslist wõib nii mõndagi tähele panna ja paljugi eluaruist kirjutada, mille tallal meri lemwatandja, kes kristest ita targem tahab olla, aga ülal tseenlesfli rumalam on, oma wiimase mõistuse wälja higistab. Batsillused on aga eeslitest selle poolest ees, et neid ainult looduse toimetuste saladuste uurijad kunstlikuste klaaside abil silmi saawad, kuna eesleid kõik eeslid ja mitteeeslid olse päise päewal näewad.

Aga et. Neid arulõast looduse lunlekujuid ei julge ma mitte nii sagedaste suju wõtta, mitte seeparast, et kolera batsillus wahest natukene wangeste maitseb ja eesel üleüldse ei maitse, waid sellepärast, et mõned, kes eesli rada käinud, mind arwawad sõimawat. Aga mina ei sõima mitte, waid mina mõtlen ainult batsilluste, eeslite ja sarnaste elukate pääle, sest mina olen ühe kurja batsilluse ülesse leidnud, mille rohu otsimine mul ju mõnegi uneta öö on maksnud.

Dr. Koch on oma kolera batsillusele kommabatsilluse nimeks pannud ja seega grammatika põllult ühe nii tarwilise asja ära tarwitanud, nii et mõned sulemehed selle halli taewa al kommaga enam toime ei jõua saada. Mina astun kuulsa mehe jälgedesse ja walin oma nueste ülesse leitud batsillusele sõnaraamatust ühe nime, nii lühikese ja sündsa kui iganes wõimalik. Et räägitaw, ehk õigem ristitaw batsillus lõbule palju surma sünnitab, siis otsisin kõige päält surnud keelte sõnaraamatutest ja leidsin ühe wäga sündsa sõna, nimelt nihil, aga „nihilbatsillus" — see tõlab ometi liig eestiikult, kui et teda kunida wõi's. Kui ma siis ka Setukeele sõnawaranduse, selle Eesti Ladina keele sõnalogu olin asjata läbi waadanud, pöörsin päris emakeele juurde tagasi ja leidsin, mis tarwis. Uue batsilluse nimi on eibatsillus.

Nagu kolera ehk kommabatsillus, nii mõllab ka eibatsillus inimeste seas, aga kommabatsillus on selle poolest parem, et ta inimese pea surmab ja ta piina lõpetab, kuna eibatsillus pikaldast haigust sünnitab ja wiimaks pääaju nii ära lurnab, nagu ei oleks teda iialgi kunte taga enam olemaski. Kuida eibatsillus teitib, selle üle loodan ma edaspidi ühe täitsa teadusliku seletuse kirjutada, aga kuida tema pädeja waimuawalduste pääle mõjub, näe sellest wõin ma juba nüüd mõnda awaldada.

Kelle weres eibatsillus pesitama hakanud, see õnnetu inimene püüab igalpool ühes rääkida. Aga see ei ole mitte haiguse päris tundemärk. Haiguse tõsiseks tundemärgiks on see, et haige inimene iga ja alati ja iga mõtte ja igatahes wiisile kohta ei ütleb. Kel eibatsillus weres on, see leiab ta kõige õigema, kõige mõistlikuma mõtte juures midagi, mis talle asja annab ei ütelda, nagu oleks ta nihilistlaste lõbus õuenarr olemat.

Seda raslet haigust tõsisel meelel uurides kohtsin ma hiljuti ühe eitõbisega Emajõe ääres ja tahtsin järele lugeda, mitu korda ta oma eiga mulle wastab, kui meie kiwisilla juurest puusilla juurde tõnnime. Ta eide arw läks aga ju saja sammu pääl nii suureks, et enam ei jõudnud kõiki ära lugeda. Oodake weidi, palusin teda, ma wastan, ehk on turunawei wärsteid marju. „Ei!" kostis ta, kust nemad häid marju wõtawad. Ostsin marjade asemel toobi herneid ja hakkasin temaga edasi jutustama, teda õiett eksaminerima. Tuhat sajasugust asja tõin ma läbisegi talle ette, ja ta pani iika truuiste oma ei wasto. Iga kord, kui ta wastuwaidlemist ei ehk mõne muu sarnase sõnaga awaldas, laskin ma ühe hernetera peust unnetostuse libiseda, et nende järele siis pärast ära lugeda, mitu eid ta selle aja sees ütleb, kui ta kiwisillalt puusillale jalutab, mis umbes paarisaja sammune tee on.

Kunige, hakkasin ma oma teaduslist tööd, läheme seda õiget teed mööda, mida puiesteeks ehk ohumulitsaks kutsutakse. „Ei," kostis ta, mina ei armasta iialgi nii kitsat jalutuse teed." Meie pöörsime kõrwalisele teele minema. Ei, pani ta wastu, tema ei sallida kõweraid teesid, ja pööris esimesele õigele teele wälja. „Paari nädala eest oli siin kohta jälle üks inimene ära uppunud," tuletasin ma talle seda lugu meelde. Ei, kostis ta, see on natukene kauem kui kaks nädalat. — Ükstõik, aga see õnnetus on wäga kurb. — Ei ole sugugi ükstõik: kolm nädalat on üks nädal enam kui kaks nädalat; ja mis õnnetusest ütelda, siis on see wahest õnn, et inimene rutemine ära sureb. — Ta oli wististe higiselt suplema läinud ja krampidesse jäänud. — Oh tühja, higi ei tee mehele midagi: Emajõe wesi on weel märjem kui higi! — Siiski on tarwis ette waadata, et mitte higiselt wette ei minda. — Kõik ilmaaegne hellitamine! Astu aga wette, külap siis ka ära harinud wäriest karastust kannatama, ja jões jaadud krambid on ometi aunjamad kui raudkrambid, milledesse mõned langewad. Ka ei tee wäike nohk suurt häda, sest inimestel on weel suuremaid hädasid ära kannatada kui tühja nohku. . . .

Nii läks meie kõne sorinal edasi ja eibatsillus krabises mehe ajus nii et rõõm oli näha. Kui me paar korda sildade wahe olime edasi tagasi ära käinud, oli — toob herneid otsas.

13

Kasuõde.

Kirjutanud neiu K . . .

Talw oli käes ja jõulupühad ukse ees. Lumi kattis metsad ja wäljad, ja jõgi oli õue al kinni külmenud. Ainult weski kohas seisis ta weel sula. Kohisedes langes wesi tammilt ja purustas kangel hool edasi woolates ikka uueste al pool tekkiwa jää. Nagu külma kartes laskis wana kobar puu kalda weerel oksad longu, — wõi oli see imestuse pärast? Kas ta keelt oslas! Majas walitses ka liig elaw talitus, kihin ja kahin, treppidest jooksmine ja lendimine. Kas mõni suur pidu tulemas oli? Majalistest keegi ei oleks pääle emand Willmani wastust teadnud anda. Sest saadik, mill wäike Maia haiguse pärast Anu alalist ligiolemist nõudis, oli emand Wilman mahti leidnud walitsuse ohjad oma käte wõtta, milles Anu teda ka takistama ei halanud, selles mõttes, et ta isegi enam kauaks Jõestele ei jää. Ja emand Wilmanile oli loomus piirita elawa luule wõimu jaganud, mis talle oma ja tütrekese rõõmsast tulewikust pildi pildi järele — üks hilgawam kui teine — waimu silma ette kujutas. Nädala pärast oliwad juba jõulud ja nendega ühes wõis teine ammugi oodetud suur pidu tõeste kätte tulla — tarwis oli aegsaste walmistada, et midagi hiljaks ei jääks.

Wana saunaeit higistas köögis kõiki häid asju walmis tehes, mis emand tarwilikeks pidas, ja tüdrukud pesiwad ja küüriswad ühest ruumist teise käies, et nahad hauraswad seljas. Ülewal toas aga istus Elsa ja walmistas ju mitu päewa järgemööda jõulukingitusi, ilma et himu selle kohta oleks wähenenud ehk aeg igawaks jäänud. Näis nagu oleks wana saunaeit ettsinud, teda niisama läbematalks pidades kui ta kadunud õde. Wõi oli emal korda läinud tütre ilmasüüta meelt oma luule piltidele awada?

Kõrwalises kambris istus Anu Maia asemel ligidal ja parlas praegu pesust toodud riideid. Laps oli juba paranemas, aga ei sallinud siiski, et ta talitaja tast sammugi oleks eemale liikunud. Ta ei sallinud ka kui mõni teine ta tõbewoodi äärde tuli, ja täna oli tal ju nutt warakS kui isa tõwat sammul tuppa astus.

„Mine ruttu ära, muidu teed sa mu hää tädi kurwaks ja siis ta ei räägi minuga enam sõnagi", turtis laps käega ukse poole näidates.

Imestades jäi Otto esiteks ukse juurde seisma, siis astus ta pahase näuga lähemale." Mind aga näib su hää tädi wihas tada tahtwat," kostis ta lapsele, siis pööris ta Anu poole:

„Wõta kord waewaks ja mine waata, mis meeletumad wiisi kaks wanamoori köögis talitawat. Ma usun, kui nad õue pikuti ja lauiti oma prae ja kookiwaagnatega täis ta baisiwad ladudu, nappiks ruum neil ära. Ja sind palusin ma ometi oma warandust leitsia."

„Kelle eest?" küsis Anu tumedal häälel. Sinu oma peegi kahekordse ämma eest? Nii lapsik ei taha ma olla."

„Kes sulle seda teatas?" küsis Otto. „Aga mist ma olen kord parajal tunnil juhtunud, mil sa jälle eest ära ei wõi pageda nagu muidu," lisas ta noikides juurde, kuna ta tooli wõttis ja suure rahuga Anu ette teine poole lauda istus. „Ja nüüd ütle, kes sulle selle uudise tõi; ise ma ju sugugi mahti pole leidnud oma südame saladust awaldada. Kas emand Wilman su nii targaks tegi, wõi koguni — neiu Elsa?" Ta ütles mõlemad nimed pilkawa aunpakkumisega.

„Ära pilka," kostis Anu, ilma et ta kordagi silmi oleks töö päält tõstnud. „Mina sinu asemel ei salgaks, mis ometi ju olek küll tunnistab ja mis igale ühele silma paistab. Elsa kui ka ta ema teadwad muidugi ju täieste, mis — neid ootab, ja — walmistawad selle järel ette."

Pahaselt kargas Otto püsti ja käis mitu korda edasi tagasi. Siis istus ta uueste laua äärde ja ütles nägu naerule sundides: „Imet, mis sina kõik ära ei tea ega tähele ei pane! Ja mina arwasin, et su silmad muud ei näe kui tööd, mis sul just käes, ja meel muud ei mõtle kui ainult wäikse tiuiupunni Maie tahtmist täita. . . Ei, ei, ega ma ronga isa pole, et ma ise oma lapsi kaetsen," kõneles ta ruttu edasi, kui Anu wahele tahtis rääkida. „Palju enam on mul hää meel, et sa wähemast nende wäetimate kätte isa pattu ei nuhtle . . . Tahatsin sul muidu meelde tuletada, et inimesed kõik ekslised on ja wahel kommistawad. Aga kui nad oma süü ära tunnewad ja kahetsewad — ja häämeelega walmis on hääks tegema, siis annab neile iga mõistline andeks. Eks ole?"

„Mis see siia puutub"? ütles Anu pool waljult.

„Sinu mõtte järel küll mitte", kostis mees korraga teisel toonil ja kulmu kortsutades. „Sina ei näita üleüldse mu juttu kuuidagi tahtwat. Aga et sa nii — waimiste minu olekut nu libliktaulise naisede wastu, millest sa ise oma külmusega süüdi oled, seletad, siis ei wõi ma sulle käitlemata jätta, et sina — tahtmisega ehk [illegible]. Kas teil naistel siis wiimne kui tundmus sõnadega peab ära seletatud saama, ja [illegible] ise midagi ei aima? Ma arwan, kui sa mitte igapäew meelega silmi kinni ei hoiaks, siis oleksid sa ammu pidanud nägema, et mul palawamad soowi ei ole kui kord sinu wastu — tehtud ülekohut hääks teha, sind" . . . Ta ei saanud kaugemale, sest häkiste lendas uks pärani lahti ja Elsa naeraw pää waatis sisse . „Ah, siin sa oled, Otto", kõlas ta rõõmus hääl, kuna ta ise elawalt tuppa astus. „Praegu toodi ii eilus uus saan õuewärawast sisse, alles ma nägin, ja sind ei näinud ma al, sellepärast — tulin sind otsima."

„Parem oleks olnud kui sa selle waewa nägemata oleksid jätnud", kostis Otto häkitselt. „Ma tean ise, mil ma al olen ehk mujal." Ta ootis Elsat ära minewat, mille pääle see aga ei mõtelnud. Siis tahmas ta ise mütsi ja läks uksest wälja.

Kohkudes waatis Elsa talle järele, siis tuli ta ja istus priiks saanud tooli pääle. „Mis teil wiga on?" küsis ta uudishimulikult, kui Anu ohkades sülle langenud töö jälle kätte wõttis. „Kui ma tuppa tulin, hiilgasiwad teil silmad pääs ja nüüd teete nii jutgusela nägu."

„Midagi," wastas Anu, kelle mõtted maa pääle tagasi pöörsiwad, pääle selle kui nad kasuwenna sõnade wahelt paistwast walgusest tiiwustatud tuule kiirusel taewa oliwad lennanud. Iseeneses aga ütles ta: „Tõle lootus! Kui ma wõisin kõrwale liitatud saada alles noor olles ja kasuemo armul hoitud kui ehitud perelütar kunagi, siis ei wõi ma wiieaastase ränga töö ja kurwe aastase wanaemise järele ammugi jammu pidada armastatud mõrsja uueks ja nooreks saanud kuju kõrwal. Ta arwab omaks kohuseks häid sõnu ütelda, et ma truuiste tööd tegin ja laste eest muretsesin — muud midagi."

„Ote ei wõi ma aru saada, miks mamma sugugi ustuda ei taha, et te ilus olete," algas Elsa mureliknt, kuna ta tähele pannes Anu lahwatanud nägu waatles.

„Harilist talu tüdrukute ilu, palsu ja tulipunasid põsti teil küll ei ole, aga selle eest on kõik nagu nii nagu ilia raamatutes seisab: Wõlwitud otsaesine, sirge nina, wäike suu ja peenike allapoole kitsam lõug. Ja kui te ikka niisugusid silmi teeksite, nagu enne, kui ma tuppa tulin, wõiksite meid kõiki oma aunistajaleks nõrduda, mind, Ottot, isegi mammat — miks te nad alati laugete al peidus peate? Ja kui ilus juge ja sale piha teil on! Ka nii wana kui mamma ikka ütleb, ei näita teie sugugi olema. Ma ei näe teil naus üht „kanawarastgi" silmade all, imestes ta nii ta korraga oma uudishimuliste silmadega ligidalt Anu omadesse waatas.

„Kui wana te õiete olete?"

„Sada aastat," kostis pisa naija heites, kuna ta iseenesee lapsiku tüdruku üle iseenesee naeratas, kes kõik mamma saladused wälja lobises.

„Hm", arwas Elsa. „Mõnel inimesel saaks hää meel olema kui see tõsi oleks, näituseks mammal."

„Mis Otto teile eesmalt rääkis?" hakkas ta uueste pärima.

„Sina ei pea nii palju minu tädi käest küsima," keelis korraga wäike haige woodist. Mine tee parem ilus põu wamis, mis sa mulle jõuluks lubasid, ma ei taha, et sa siin minu tädi kurwaks teed."

Ai õues seisis Otto „imeilusa" saani ees, ja lahke ämm saal kõrwas, kes nii hästi süldi kui koogid saunaeide hoolele oli jätnud ja nii kiireil alla joosknud, et pikad tanupaelad aga wuhisesiwad.

„Tore sõidurist", kiitis emand wahedalt. „Wäga ilusaste ja peenikeselt tehtud. Et just jõuluaeg, siis wist saab mõnele kingituseks? Ei tea, missugune õnnelline temaga esimest korda sõidab?"

„Mõrsja", kostis Otto tühidelt.

Wana naesterahwas naeris hää meele pärast. „Muidugi, muidugi, kiitis ta taga, ja hästi ilus ja noor peab ta olema", aga mees ei kuulnud enam, waid läks pikal sammul rehe poole.

(Otsa tuleb.)

Mõnesugust.

— Italia parlament pidas hiljuti ühe terassilla ehitamise üle aru, mis üle Messina merekitsuse pidi tehtama. Sild peaks ligi werĕta kikk nira 7 wĕrstaga olema. Kaks keskmist wõlwi peawad 600 meetri (? ligi werst) ja kaks lühemat kummagi pool otsas 500 meetrit (1500 jalga) pikad saama. Silla kõrgus on umbes 330 jalga. See sild, kui ta walmis saab, oleks oma suuruse poolest maailmas kolmas. Esimesed on Ameerikas Missuri jõel ja Njujorgi ning Brokliini wahel.

— Ema: Karlakene, palu ka sina onu eest, et ta mitte ära ei [illegible]. — Karla: [illegible] [illegible] ära [illegible] [illegible] onu ära surra, sest [illegible] [illegible] [illegible] ma tahan kingitust.

— Megamine [illegible] akna al on rahwa [illegible] kardetaw [illegible] Reclam awaldab selle kohta: [illegible] [illegible] armastust. Tema [illegible], et [illegible] [illegible] ainult [illegible] [illegible] wõimalik olla, kui sood ligidal on, kus halwad [illegible] [illegible] tõusewad ja õhku [illegible]. Kuiwades kohtades olla ikka õõsel parem ja puhtam õhk kui päewal, mingi selle [illegible] magajale kõikum ja karastam. Sellepärast [illegible] magaja just akad lahti jätma, nii et terwe öö otsa toas wärsket õhu wooles on. Selle tarwis soetagu pääliwist akna ruutud ja tahade wahesuled lahti, et õhk wõib liikuda. Üleüldse ei olla õhuwoole sees seismine [illegible], nagu inimesed arwawad.

— Ütsrääli. 21 jaanikuul oli Palupera [illegible] põdrajaht. Toga aetaw loom pääsis [illegible] [illegible] käest.

— Kes õige heledat lambituld soowib, see wõtku tükike kamperi ja pistagu see peenikeseks tolmuks ning pangu ta lambi õli sekka. Päästi suurune tükike wõib mitmeks nädalaks

---

H.le heinakuu 10. päewaks.

Häid elupäiwi palju Sull' anku Taewane.
Um jõudu aunsal' tööle, mis raske, waewane —
Rõõm lõlwitagu tiiba Su üle alati.
Tõis õigu elurada Sul õisi surmani! —st.

Kirjawastused.

863. J. W. W. Tarwitame. **864.** M. N. N. I. Tõbat täna! Kui runne wähegi lubab, wõtame Teie [illegible] kõhe sel kujul üles, nagu Teie seda soowite. **865.** O. N. Teie pildu kayuldus on liig hüljaks jäänud. **866.** M. U. K. Liig pikk. **867.** Xaut. Wahest [illegible] [illegible] tarwitada. **868.** J. K. P. Tänu! **869.** M. L. P. Leare lõhest. **870.** J. Kmp. K. [illegible]. **871.** P. J. P. Tarwitatud. **872.** K. Tänu kirja eest! **873.** E. L. T. Suur tänu! **874.** Quidam. Lehes. **875.** J. S. E. [illegible]. **876.** A. B. T. Kirilaks. **877.** H. J. R. Südamel terw.! **878.** Kes? Wahest „eksinud". **879.** hrr. Hiljs. **880.** T. G. D. Kiri.

Дозволено цензурою. Дерптъ 12 iюля 1887 г.

Uuemad sõnumed ja telegrammid.

Esmaspäew heinakuu 13. p. 1887.

— Meie tahaksime auustatud lugija tähelepanemist ka sin kohal selle kuulutuse pääle juhatada, milles Wanemuise Seltsi suwe-näitelawa awamisele kutsutakse. See näitelawa on Eestlastele ehitatud: Wõtku siis Eestlased temast õiget rohkeste osa! Sest, aga ka ainult siis jaab wõimalikuks, et Eestlastele hääd näitemängu nende iluses emakeeles pakutakse. Armsad Tartu sugurennad ja õed! Hüüdgem selle sündmuse juures ükskeiele: Elagu Eesti näitelawa awamisele!

— Eilne Wanemuise näitemängu õhtu oli ka jälle lõbus. Esimest korda ettekannetaw [illegible] „Ja on oma südame leidnud" on siin poolest lõbus ja elawisi poolest täieste kõlbuline. Neiu A. oli oma osa hästi katte õppinud ja näitles seda ka kenaste. Hää näitleja kra S näis seekord oma naitesja wähem tundma, kui hää näitlemise juures tarwis. Yoodame, et see kena näitemängule weel kord saab etendatud ning siis kõigiti hästi mängitud. Kena ühes mängu järele tuli wäike naljamäng „Siin on midagi sündinud", milles neiu J., kes lillekimbu sai, ja pagar Kringel oma naljega hästi mängisiwad.

— Rahwakooli walitsuse uuenduse üle on nüüd tarwilised seadlused ehk Iisa-reeglid walmis saanud ja kõige kõrgemalt poolt kinnitatud, nüüd meie tulewas numbris täielikult lugijate kätte tahame tuua.

— Walgus kirjutab: „Nende päewade sees on Eesti Aleksandri kooli ast tähtsa sammu edasi läinud, nimelt on kooli ministri herra poolt kinnitatud saanud ja saab, tingimata, tanawu aasta pärast Põhtamaal awatud (s. o. augusti kuul 1888). Koolil saab linnakoolide programm olema; tarwised saawad Wenekeeles õpetaud, kuna Eestikeel igas klassis seaduslikult õpetatud saab." Kust Walgus selle sõnum saanud, seda ta ei ütle. Sellepärast tuleb weel ära oodata, kas ta ka õige on. Walgus ise on ju see leht, kes tümnel korral kõige kindlamal sõnal kinnitas, et Al. kooli õpekeel Eestikeel saada olema, nagu ta seda ülemalt poolt olla kuulnud.

— Tulewa kooli poolaastaga peawad kroonu elementarkoolid oma õpetust Wenekeeles hakkama andma. Ainult uuuõpetuh ja kirikulaulud õpetatakse Eesti, Eesti ehk Läti keeles, nende see koolilaste rahwuse järele tarwilik on. Need elementarkoolid Eesti jaoskonnas, kus Wenekeel õpetatud saab, on Baltiskis, Rakweres, Paides, Hapsalus, Lihulas, Põltsamaal, Kuresaares ja Tartus.

— Peterburis saada uus Eesti-Lätikeelne ajaleht ilmuma, mis iga päew kord wä ja tuleb, nagu Nowosti teatab.

— Tallinna ajalehtede teadete järele loodawad sääksed innalased Soome kunstlauljanna Elin Fohström kontserti käesolewal nädalal kuulda saada.

— Berliinis maksis 29. mkp. saja rubla Wene raha eest 178 marka 40 penningat.

Wastutaja toimetaja ja wäljaandja A. Grenzstein.

Wanemuine.

Pühapäew 19. heinakuup. s. a.
uue suwe
näitelawa awamise pidu.
Ueitdlae eeskawa:
1. Muusikamäng.
2. Laul.
3. Lilleloosimine.
4. Jlutuled.
5. Tulewärk.
6. Näitemäng:

Depeš.

Lustmäng wiies järgus.
A. v. Kotzebue järele eestistanud J. Sillo.
Pärast saalis tants.
Piletite hinnad: Sissesastumise hind aida 10 kop.; Seltsi liikmetel, kelledel liikmekaart ette näidata, hinnata.
Tantsupiletite hind: Sissetoodud naisterahwal 10 kop. ja meesterahwal 30 k. Seltsi liikmetel hinnata.
Hakatus kell 8 õhtul.
Eestseisus.

Ilusate ilmaga saab
pühapäewal 19. heinakuul s. a.
Tartus
Eesti kirjam. seltsi ruumides
(Jaama uul. nr. 20).

Wõidu-pidu

auuhindadega
ära peetud.
Wõidu hinda saawad:
I. Teaduslise sisuga kõned.
II. Laulutuied.
III. Ettelugemise kunst (deklameerimine).
IV. Laul.
V. Muusikamäng.
Pääle selle antakse näitemängud:
1. **Inimese hind** ja **Wäimehe wäärtus.**
Lustmäng kolmes jaguses maa elust.
2. **Leppimine surmas.**
Kurbmäng ühes järgus.
Aed illumineeritud walgustatud.
Sissesastumise hind **20 kop.**
Hakatus kell 12 lõuna ajal.
Eesti Kirjam. Seltsi eestseisus.

Eesti Kirjameeste Seltsi

lähem koosolek

on esmaspäewal, **päew pärast wõidu-pidu** 20 heinakuul s. a. Tartus Eesti Kirjameeste Seltsi ruumides.
Hakatus kell 11. e. l.
Eestseisus.

Kõdanu kihelkonda, Kriimanni walda tarwitakse

wallakirjutajat.

Kes seda kohta soowiwad, tulgu 3. lõikusekuul s. a. kell 10 e. l. nimetatud walla kohtumaja juurde kaupa tegema, peab aga ise tundmine olema Wene ja Eesti keeles, kõnes ja kirjas, ka tunnistus hää elu kombede üle.
Kriimanis, 10 heinakuul 1887. 31
Kohtumaja kohtu nimel:
Wallawanema abiline: **Joh. Woites.**

Tartu II. (Wene) elementaarkooliõpetajate seminaris saab

rahwakooliõpetajate eksam

lõikusekuu 7., 8., 9. ja 11. päewal kella 9st pääle hakates ära peetud. Palwekirju 80-kopikalise margiga direktori nime pääle wõetakse lõikusekuu 1. p.st seminari kantseleis wasto. Palwekirjaga antakse järgmised teised tunnistused sisse: 1) ristimise ja sündimise täht; 2) tunnistus elukombede ja wiiside üle; 3) leeritunnistus; 4) seisuse tunnistus, ja 5) wallast lahtilaskmise täht, kes maksu al seisawad.
Direktor **Th. E. Tichomiroff.**

Minu koolis

algab õpetus 12. lõikusek. Koolilaste wastuwõtmist õrtan ma iga ühe õpeasja tarbeks 1. lõikusekuust saadik igapäew kella 11 e. l. kuni kella 5. e. l. wastu. Elementaarkooliõpetajanuade tarwis alustab nüüd ka õpekursus.
Amalie Salomon,
Peterburi uul. nr. 36,
32 Sõõla majas, teise korra pääl.

Poisslaste algus-õpetuse

era-kool.

Kooli õpetus minu poisslaste era koolis algab **16. lõikusekuul.** Kooli õpetus on Wene- ja Saksakeeles. Koolilapsi wõtab iga päew wastu Wene uul. puusilla lähedal, Kurs'i majas nr. 7.
J. Thomson
32 kooliesiseisja.

Maja müüa

Tähtwere al Wastses uulitsas nr. 7. Järele küsida säältsamast.

Kostilapsi

wõetakse lahkeste wastu Lille uulitsas № 8. 32

Olewiku tellimine.

Heinakuuga algab Olewiku VI. aastakäigu teine pool. Meie palume sellepärast oma lehe sõpru, et nemad uusi tellimisi endisel wiisil lahkeste ja aegsaste meie kätte muretseksiwad. Poole aasta hind on postiga **1 rubla 70 kop.** ja postita **1 rubla 25 kop.**
Olewiku talitus.

Laste-Pidu.

Wanemuise Seltsi aias saab **pühapäew lõikusekuu 2. päewal** lastepidu ära peetud. Wanemaid palutakse seltsi neid lapsi, kes pidust tahawad tegewalt osa wõtta, Seltsi kirjatoimetaja hra **L. Menningu** kaupluses Henningi platsil nr. 3 aegsaste, kõige hiljemalt **heinakuu 26. päewaks** ülesse anda.
Wanemuise seltsi eestseisus.

Tartu kunstsõnniku wabrikust
on

kõigeparemat kunstsõnnikut (Boudrette)

saada. See sõnnik on põllu wäetamiseks kõige kasulikum. Tellimisi wõtab igal ajal wastu Tartu ligidal
29 **Jaama mõisa walitsus.**

Teatan sellega auustatud Tartu linna ja ümberkaudsele maarahwale, et ma esimesest heinakuust saadik Tartus wastu kaubahoowi Popowi majas nr. 5

naha kaupluse

awanud ja sääl kõiksugu hääd **naha kaupa** wäimalikult odawa hinnaga müün, nagu näituseks: Saapa tallu ja säära, meeste- ja naesterahwa kamassisid ja lingu tellimise pääle, Warshawi waśka nahka, linda ja kõiksugu punast nahka, Wilna wabrikust kõigeparemat hobuse nahka, kõiksugu kamaśi päänahka ehk pletterid. Hoowi pääl tootoas wõetakse tellimisi igal ajal wastu. Auupakliult
K. Lenzner
30 Tartus, kaubahoowi wastu nr. 5, Popowi majas

Prussakate ja lutikate pulbrit,

kärbse paberit, kärbse puud, wärnitsat, kõiksugust kuiwa **maaleri wärwi** ja hääd ja odawat

lõnga wärwi

soowitab odawa hinnaga
C. Jürgensonn ja ko.
rohu ja wärwi kontor
Tartus Rüütli uulitsas nr. 6, Schrammi poe wast.u

Wiljapeksu masinaid

mitmes suuruses, hinnad **40 rublast** pääle,
soowitab
Heinrich Ebro
Tallinnas Tiigi weske ees nr. 337.
Tähenduseks. Minu tehtud masinad on tautud rauast, osalt ka terasest, ja mitte purunewast malmist. 31

Kawildas Soowa weske pääl on kõiksugu weske riistu **müüa,** nagu kõiksugust treitud raud wõllisid, saagreid, kõigeparemat jagu wõi tappisid, mitmesugu kestawaria, kõik rauast, ja igal ükel omad wõllid jne. Pääle selle weel üks wäga peenikest seltsi **willa kerasse kraasimise masin** wäga odawaste müüa ja ostjale jäetakse pool hinda wõlgu.

Põlwa kihelk., Pragi wallas, on

Walge talu

21 taadrit suur hää tingimistega **müüa.**
Kaupa teeb säälsamas majaomanik. 0

Kostilapsed

leiawad lahket wastuwõtmist Tartus Pikas uulitsas nr. 5 kaupmees Kuuse majas. 32

Peterburi kubern. Shlüsselburi kreis. 40 wersta Peterburist Ladoga järwe kaldal on **9000** desjatiini suurun

mõisa müüa.

Lähemat teatust antakse: Ст. Петербургъ. Николаевская ул. домъ нр. 41 спр. дворника ehk mõisa walitseja hra **Freimann.** See läheb mõisa: Чрезъ гор. СПетербургъ и Охту мимо пороховыхъ заводовъ въ село Ириновку.

Wana rauda, walatud rauda ja konta
ostetakse kaubahoowis nr. 15. 33

Wene perekonnas, Holmi uulitsas nr. 6 leiawad
kostilapsed
lahket wastuwõtmist. 30

Sellega annan teada, et mina kõiksugu

haigusi,

mis **lõikamise** abi nõuawad, nimelt ka **silmahaigusi** parandamise alla wõtan ning põetamise ajaks oma juures korterit ja hoolekandmist pakkuda wõin.
Kõnetunnid enne lõunat kell 8—10, pärast lõunat kell 4—5.
Tartus, Tiigi uul. (Teichstraße) nr. 20, Maarja kiriku lähedal
Dr. E. Jannsen.

Hugo Treffneri wiieklassiline kool Tartus.

Kooliõpetus algab **lõikusekuu 10. p.** s. a. Uusi kaswandikka wõetakse igal ajal wastu koolimajas kiwisilla ligidal (Hobuse uul. nr. 2).
Tartus, heinakuul.
Hugo Treffner
kooli direktor.

Praegu ilmus uus noodiraamat:
Rahwapidu laulud 1887.
Esimene anne.
wälja annud
K. Grenzstein.
Hind 10 kop.
Tartus.
K. Grenzsteini trükk ja kirjastus.
1887.

Peeter ja Jaan.

Nali ühes järgus.
Kirjutanud J. P—w.
Osalised:
Peeter } koolipoisid
Jaan }
Toomas, õunamüüja.
Liisa Leib, tema naine.
Israel, kaubaJuut.
Hind **10** kop.
on saada K. Sachkeri raamatukaupl.

Laulukoorid,
kes tanawu aasta rahwapidust osa wõtawad, wõiwad nüüd
„Rahwapidu laulud"
hra **L. Menningu** kaupluses Peterburi uulitsas 3 katte saada.

Maa müümine.

Üks karjamõisa ühe ehituse ja metsawahi kohaga (mõisamaa), üle kõige arwata **220** wakamaa põllumaa, hää metsa, heinamaa ja turba sooga ja **kaks suuremat talumaja** (walla maa) on kas ühes tükis ehk üksikult **müüa,** Tartu kreisis, Otepää kihelkonnas Neeruti mõisa järele. Lähemat teatust säältsamast.
Omanik **G. von Schrippen.**

Üks kiwine kolme paari kiwidega

tuuleweske,

kahe **maja** ja 14,000 ruutsülla **karjamaaga,** 20,000 rbl. wäärt, on Tallinna lähedal ette tulnud juhtumise pärast priitahtlikult müüa ehk wälja rentida. Teises majas on pagari töötuba. Tulekassasse on kõik kokku 16,300 rubla eest üles wõetud. Ostja peab ⅓ hinda kohe wälja maksma, ⅔ jääb esimese obligatsioni pääle wõlgu. Kaupa tehakse säälsamas. 30

Willamasina kraasisid
igast seltsist nii ka
tulekindlaid rahakappisid
rauast müüb **C. G. Müller**
53 Tartus, uues panga majas.

A. Grenzsteini raamatu kauplusest on
J. W. Jannseni kirjad
15 kop. anne saada.

Tartus Tulski saunas,
Puu uul. nr. 2 makstakse

wihtade

eest hääd hinda. Säälsamas on ka mõni sada hästi
põletatud

telliskiwa

müüa. 30

Kostilapsed

leiawad Tartus odawa hinna eest lahket wastuwõtmist ja wõiwad üksikut tuba omale saada. Järele küsida tanupoodis Aleksandri ja Naeturu uulitsa nurga pääl nr. 9. 31

Põltsamaal.

Sellega annan kõigile oma sõpradele teada, et mina heinakuu 14. p.st saadik s. a. endises jaama majas apteegi kõrwal elan ja niisama kui enne kõiksugust

wärwimise tööd

toimetan. Iseäranis saawad aga **willased kangad** suurel mõõdul ruttu wärwitud ja unemal wiisil wäga hästi **pressitud.** Pääle selle wärwin poolwillaseid **kleidiriideid** kõiksuguste moodiwärwidega. Proowid igaühes minu juures näha. Auupaklikult
30 wärwija **C. Lebedorf.**
Põltsamaal.
Wärwimise tööd.

Kostilapsed

leiawad lahket wastuwõtmist 40 rubla eest poole aasta pääle ja iseäraline tuba Raatuse uulitsas Menningi majas nr. 14. Sissemineк uulitsalt paremat kätt.
proua **Ulk**'i juures.

Teatan sellega, et minu juurest
wiiuli koori

nootisi,

kus ka puhumise riistad ühes on, saada wõib. Tellimise juures palun üles tähendada, misjuguse riistade tarwis nootisi soowitakse. Adress: Tartu, Wara **Fr. D. Liblik.**

Olewiku Lisa

1884, 1885, 1886
ühes raamatus kuldse seljaga köidetud. Kingituseks sünnis. Hind 3 rbl. 50 kop. Saada ainult
Olewiku raamatukaupl.

Kuulutus.

Nakre kogukonna kohtu poolt, mis Tartu maakonnas, saab sellega kuulutatud, et selle walla

Nuudimäe talu

ette tulnud juhtumise pärast ära müüdud saab. Kaupa tehakse iga päew selle talu käsinikkude juures Kanapurja talul, Nuudimäe talu lähedal. — 31
Nakres, 9. heinakuul 1887.
Päälkohtumees: **M. Roth.**

Wihtu ostetakse ja makstakse kõigeparemat hinda, Aleksandri **saunas** Pikas ul. nr. 4 Tartus.
Wihategijad rutake! 30

Tartu maakohtu poolt antakse teeläbi teada, et 17. jaanikuu, umbes 18 wersta Tartust teelt pool Ulila kõrtsi üks hallis wärwitud

reisipaun

(Tschemodan) mitmesuguste sees olewa riietega **ära kadunud.** Reisipaunal oliwad tähed E. v. S. pääl. Kes selle reisipauna Tartu maakohtusse tagasi toob, saab **5 rubla** waewapalka.
Tartu maakohus 22 jaanik. p. 1887.
Nr. 14651. 28
Maakohtunik: **Baron v. Stackelberg.**
Notäär: **R. v. Berg.**

Leitud

ja omanikul õige tunnistuse najal kätte saada **Keerimõisast** pääle **10 aastane wana must ruun,** walge jälge ja walge nina.

Leitud üks wäikene rahakott natukese raha ja wärwi piletiga. Omanik wõib kätte saada Wae uulitsas № 12. Reimanni majas.

Kuulutus.

Keiserliku Tartu maakohtu poolt antakse teeläbi teada, et Wana-Prangli walda Sauna talusse üks 9—10 aastane
punane

mära hobune

on tulnud. Omanik kutsutakse nelja nädali jookful kindla tunnistustega Wana-Prangli walla kohtu juurde järele. Kättesaamisel on omanikul kuulutuste ja hobuse toidu kraami eest maksta. 30
Nr. 10067.
Notäär: R. v. Berg.

Warastatud
1. heinakuul Keri walla Jibult s. a. walkjas (walts) **kõrb ruun,** suurus keskmine, pika laka ja sabaga, pikk peenikene kael, lakk paremal pool, kuna tagumine jalg alt sõrgatsist saadik walge, ka teine esimene kabi tagant waadata walge. Tagasi toojale maksab **10 rbl.**
Kusta Prakson, hobuse omanik.

Kuulutus.

7./8. heinakuu ööel on **Saksa riigi alam, röötwel ja mõrtsukas**
Emil Kossler
Tartu kreisi wangimajast äraqõgenenud. Tundemärgid: 24 aastat wana, wäga kõhn, tõmmukas walkjad juukfed, ilma habemata, haiglane kahwatu näu jume ja keskmine suurus. Ta on ilma wangiriieteta ära põgenenud ja kannab wististe naisterahwa riideid.
See maakohtu poolt saab sellele, kes nimetatud Emil Kossleri tagasi toob, ehk ta üle selget teatust annab, nõnda et kätte wõib saada, **50 rubla waewapalka** lubatud. 31
Tartu maakohus, 8. heinakuul s. a.
Nr. 15865.
Maakohtunik: **Baron v. Stackelberg.**
Notäär: **v. Berg.**

Tartu politsei poolt lubatud 13. heinakuul 1887. Дозволено Цензурою. — Дерптъ, 13. Іюля 1887. Trükitud K. Grenzsteini trükikojas.